

MEANDER

#1

Natuur rond Schelde, Leie en Zwalm

jaargang 18 | jan-feb-mrt 2020

natuurpunt
Vlaamse Ardennen *plus*

4 Boeiende spreeuwen
5 Libbrechtwandeling
6 Week van het Bos, is een feest voor de kinderen
7 1100 bomen geplant
8 Zijn we er op vooruit gegaan?
10 Expeditie Natuurpunt
11 Bezoek Voedselbos
13 Bijzondere waarnemingen en vogelnieuws
15 Naliboki Forest
17 Dag van de Natuur
19 Provincie Oost-Vlaanderen is Natuurpunt goed gezind
20 Karel en co in Costa Rica
20 Kleine bossen blijken meer impact te hebben
21 Kalender
28 Einde van een lange traditie?
31 Vlaamse Ardennensap
32 Mediawatcher
36 Landschapsbeleving in de Vlaamse Ardennen
39 Nieuwe profeten

Natuurinbreuken? Bel 09 276 20 00 of natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be

natuurpunt

is een brede beweging waarin duizenden geëngageerde vrijwilligers, in afdelingen en werkgroepen, elk hun verantwoordelijkheid opnemen voor het behoud van de natuur in Vlaanderen.
www.natuurpunt.be

LIDMAATSCHAP
Je wordt lid door 27 euro te storten op rek. BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen of op rek. BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, 09 386 38 95; arsene.benoot@skynet.be.
Zij verzorgen de ledenadministratie van alle afdelingen (zie verder) van Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus behalve van Zwalmvallei.
Ledenadministratie Zwalmvallei: Koen Gintelenberg, Poorterij 15, 9660 Brakel, 055 60 45 21, koen.gintelenberg@telenet.be.

natuurpunt
Vlaamse Ardennen *plus*

Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus omvat volgende steden/gemeenten: Brakel (zonder Everbeek en Parike), Deinze, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruisem, Maarkedal, Nazareth, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zulte en Zwalm.
www.vlaamseardennenplus.be

CONTACTPERSONEN
Dirk Criel 055 45 66 10

WEBSITES
www.vlaamseardennenplus.be
www.facebook.com/np.vaplus
issuu.com/vlaamseardennenplus

AFDELINGEN
- **Kruisem**
  Eddy Van Den Abeele 0474 62 20 52
  ed.vandenabeele@skynet.be
- **Herzele**
  Mieke Dennequin 0473 95 74 02
  Mieke.Dennequin@gdfsuez.com
- **Tussen Leie en Schelde**
  Koen Houthoofd 09 328 11 08
  koen.houthoofd@ugent.be
- **Oudenaarde plus**
  Alexander Van Braeckel 0473 85 45 62
  alexander.tine@telenet.be
- **Ronse**
  Philippe Moreaux 0476 49 24 61
  moreauxphilippe1951@gmail.com
- **Sint-Lievens-Houtem**
  Erwin Declercq 09 282 06 70
  erwin.declercq@hubkaho.be
- **Vlaamse Ardennen**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Zwalmvallei**
  Jan François 09 361 03 00
  jan.francois@telenet.be

KERNEN
- **Rondom Burreken**
  Filip Hebbrecht 055 49 55 63
  filip.hebbrecht@telenet.be
- **Werkgroep Bos t'Ename**
  Guido Tack 0474 90 02 30
  guido.tack1@telenet.be

WERKGROEPEN
- **Paddenstoelen**
  Eddy Saveyn 09 380 03 00
  eddy.saveyn@gmail.com
- **Planten**
  Henk Coudenys
  coudenys.henk@belgacom.net
- **Vogels**
  Paul Vandenbulcke 055 49 60 12
  paul@vwg-vlaamseardennenplus.be
- **Zoogdieren**
  Dirk Criel 0475 45 05 34
  dirkcriel@skynet.be

RESERVATEN MET PROJECTNUMMER
Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf €40 en stort je op rek. nr. BE56 2930 2120 7588 van NP met vermelding van het projectnummer:
- **Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699**
- **Bois Joly 6625**
  Patrick Alexander
  patrick.alexander@scarlet.be
- **Bos t'Ename-Volkegembos 6121**
  Guido Tack 0474 90 02 30
  guido.tack1@telenet.be
- **Bovenlopen Zwalm 6142**
  Heidi Demolder 055 42 16 45
  heidi.dm@telenet.be
- **Burreken 6602**
  Dirk Criel
  dirkcriel@skynet.be
- **Duivenbos 6632**
  De Neve Johan 054 50 18 59
  natuur.herzele@scarlet.be
- **Feelbos-Kalkoven 6185**
  Lucien Vanden Daele 055 38 70 54
- **Grootmeers 6650**
  André Vandecapelle 0498 45 93 42
  andre.vandecapelle@skynet.be
- **Heurnemeersen 6063**
  Gerard Mornie
  gerard.mornie@pandora.be
- **Kordaelbos 6605**
  Lieven Kinds 09 383 71 39
  lieven.kinds@scarlet.be
- **Langemeersen 6076**
  Alexander Van Braeckel
  0473 85 45 62
  alexander.tine@telenet.be
- **Leiemeersen Astene & Bachte 6109**
  Koen Houthoofd 09 328 11 08
  koen.houthoofd@ugent.be
- **Maarkebeekvallei 6670**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Middenloop Zwalm 6160**
  Chris Nuyens
  chris_nuyens@telenet.be
- **Munkbosbeekvallei 6151**
  Laurent Flostroy 0498 67 71 09
  laurent.flostroy@pandora.be
- **Nukerkebos-Bosheide 6641**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Paddenbroek 9401**
  Thijs Lietaer 0473 58 17 14
  thijs.lietaer@telenet.be
- **Parkbos-Uilenbroek 6136**
  Dominiek Decleyre
  dominiek.decleyre@gmail.com
- **Perlinkvallei 6204**
  Vincent Decroock 0498 10 95 39
  vincent.decroock@proximus.be
- **Pyreneeën-Tombele 6667**
  Philippe Moreaux 0476 49 24 61
  moreauxphilippe1951@gmail.com
- **Rooigembeekvallei 6669**
  Lies Van der Mast 0498 07 41 29
  liesje.vdm@hotmail.com
- **Vuilbroek 6126**
  Eddy Saveyn 09 380 03 00
  eddy.saveyn@gmail.com
- **Wijmier 6141**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Vallei van de Zeverenbeek 6082**
  Rik Desmet 0497 87 56 14
  desmet.rik1@gmail.com

MEANDER

is het driemaandelijks regionaal tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen plus.

Redactie
- Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- Norbert Desmet 0494 65 33 91
  desmetnorbert@hotmail.com
- Rik Desmet 0497 87 56 14
  desmet.rik1@gmail.com
- Ellis De Vuyst 0479 433 711
  ellis.devuyst@gmail.com

Kalenderverantwoordelijke
Filip Keirse 055 38 78 83
filip.keirse@telenet.be

Verzending Meander
Arsène en Yvette Benoot 09 386 38 95
arsene.benoot@skynet.be

Cover Johan Cosijn

Lay-out Something Ellis

Oplage 4100 ex.

Druk Drukkerij Graphius, Gent.
Papier: Magno Volume 90 gr. Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.

Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van €7,5 op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot.

FSC www.fsc.org
MIX
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C014767

Teksten voor Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september

Goede vooruitzichten

Geloof me. Voorzitter van *Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus* zijn, heeft vele voordelen. Eén daarvan is het persoonlijk contact met vrijwilligers uit de gehele regio. Ze inspireren, motiveren en bevestigen dat we er als bestuurders niet alleen voor staan. Ik deel met hen de problemen en leer hoe ze die aanpakken en oplossen, maar raak pas echt betrokken als het probleem de afdeling overstijgt. Ik deel hun vreugde en ongenoegen.

Initiatieven die *Natuurpunt* opzet bij lokale en regionale besturen laten soms lang op zich wachten of draaien uiteindelijk uit op een sisser. Dat kan ontmoedigen. Vooral de eindeloze vergaderingen, lange palaversessies en talloze praatbarakken zijn er voor veel vrijwilligers teveel aan. Zeker wanneer resultaten uitblijven. Het leidt tot vergadermoeheid en ongeloof in beleid en politiek. Reden genoeg om niet langer op te dagen in raden, commissies en andere overlegstructuren of om zich te distantiëren van natuur- en landschapsbeleid. Dan liever de handen uit de mouwen steken tijdens beheerwerken. Nochtans is beleidsdeelname erg belangrijk en onze vereniging maakt wel degelijk een verschil; al is het maar door aan beleidsmensen te tonen dat we om natuur en landschap geven en erop aandringen dat snelle actie noodzakelijk is en blijft. Onze jaarlijks ledenaangroei bevestigt onze geloofwaardigheid.

Leden en medewerkers geven elk jaar opnieuw het beste van zichzelf en dat vormt een tegengewicht voor de onverschilligheid, desinteresse en gelatenheid van anderen. Ik ontken niet dat een en ander wel eens demotiverend werkt; ook voor mij. Ik haal evenwel mijn kracht om verder te doen uit het enthousiasme van andere Natuurpunters en vraag dan ook om jullie niet te laten ontmoedigen door tegenslagen, maar je op te trekken aan onze gezamenlijke inzet en motivatie die we elk jaar delen op onze bijeenkomsten, beheerdagen en activiteiten. De aanvang van een nieuw jaar staat daarbij symbool. We beginnen wederom vol goede moed aan ledenvergaderingen, winterwandelingen en nieuwjaarsrecepties.

Met een nieuwe regering als eindejaarcadeau hoeven we ons bij het uitpakken van beloften allicht niet teveel te verheugen, maar wie weet komt er ditmaal toch een kentering in ons natuur- en milieubeleid. Het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen is ons alvast gunstig gezind, zoals je elders in dit nummer kan lezen en ook de Vlaamse regering laat ons geloven voor een nieuw natuur- en milieubeleid te willen zorgen. "We zullen zien", zei de blinde.

Ik wacht in ieder geval niet op het ultieme geschenk en geloof in het burgerinitiatief. Ik neem zelf het heft in handen om kleine dingen te veranderen. Ik doe mezelf een "mussenhotel" cadeau. Sinterklaas en Kerstman hebben immers dit jaar in mijn gemeente vooralsnog niet thuis gegeven. Ik installeerde tien mussennestkasten onder de dakgoot van mijn voorgevel. Dit om voorbereid te zijn op de nakende restauratie van het dak van mijn overbuur die - allicht voor het laatst - jaarlijks een florerende mussenkolonie onderkomen gaf. Ik wil het plezier van die kwetteraars, die in mijn dorpskern de restjes van de morsige landbouwwagens opruimen, niet missen. Ondertussen probeer ik de overburen te overtuigen om in mijn verhaal mee te stappen. Mogelijk ziet de gemeente daarna alsnog brood in mijn initiatief en kan het elders opvolging krijgen.

Een kleine moeite met grote meerwaarde. Als elk van ons dit jaar aan eenzelfde voornemen - groot of klein - in zijn of haar buurt invulling geeft, dan zetten we samen een grote stap vooruit. Ruil jouw jaarlijks voornemen om te diëten, een sportiever leven te leiden of wat minder genotsmiddelen te nuttigen in voor een eigen, haalbare natuurbijdrage. Een jaartje korter leven levert dan alvast, naast een jaar genot, ook een voordeel op voor onze natuur.

Dirk Criel

Boeiende spreeuwen

Soms kunnen gewone soorten zich ook van een verassende kant tonen, iets waar de mobiele waarnemers niet altijd bij stilstaan of de aandacht op richten. Dan zijn de senioren of de minder mobielen onder ons in het voordeel.

Wat gedacht van 30 november, geplaagd door een ingreep met complicaties zit ik al meer dan een maand in een hoogbouwziekenhuis rond te gapen, grote waarnemingen levert dat niet op. De grote gele kwik als dagelijkse verschijning is een verrassing: hij komt op de platte daken zijn kostje bij elkaar scharrelen of passeert rond 16u30 naar zijn slaapplaats. Er zijn de vertrouwde stadsvogels, meeuwen, duiven, eksters en natuurlijk kraaien die voor de tijd van het jaar al ferm territoriaal zijn. Het paar van blok A gunt die van B weinig ruimte, maar 's avonds gaan ze allen samen slapen, een dagelijks ritueel. Soms komt een overvliegende buizerd of een groene specht en eenmaal een grote zilverreiger de aan bed gekluisterde Natuurpunter verblijden. De al lang verwachte slechtvalk toont zich niet ...

En dan 30 november: winterzon verdeelt de binnenkoer in licht en schaduwkanten en voor het eerst zit op 10 meter van mij een spreeuw, zingend in het zonnetje. Een tweede komt gezellig bijzitten en tot mijn verwondering verdwijnen ze even later samen in een holte onder de dakplaat van het platte dak van de grote gele kwik. Hij lijkt weggelopen uit de kafttekening van het Vogeljaar van Thijsse: vleugelklapperend en met het opgezette keeltje, vrolijk kwetterend allicht gesteund door de partner voor komend broedseizoen. 30 november ... Weeral de opwarming? Ze houden het een uurtje vol. In de namiddag is er beduidend minder activiteit. Maar wat meer is, bij nader toezien zitten ook nog op drie andere plaatsen koppeltjes te flikflooien in hun bastion van steen en staal. Ik zie geen nestmateriaal aanbrengen en hun prachtkleed is nog niet helemaal 'af'. Toch schitteren er al de mooie glanzende tinten doorheen van wat eigenlijk van de gewone spreeuw toch een fotomodel maakt, een juweeltje van kleuren en tinten. De aandacht is gewekt en mijn dagelijkse portie vogels kijken is er heel wat boeiender door geworden.

Spreeuw in prachtkleed - foto: Gerard Mornie

Verder is er wel gelijkenis met de kraaien: 's avonds alsof een duister signaal hen roept, vliegen ze naar de grote torenkraan in de buurt, ze zijn met meer dan honderd. Plots vertrekken ze naar hun gezamenlijke slaapplaats, in 't stad allicht in een of ander park, waar je dan best een paraplu mee neemt, en niet voor de regen ...

Norbert Desmet

Libbrechtwandeling

Zondag 22 september was een hoogdag voor de Ulrich Libbrechtwandeling te Zulzeke. Met het aangename nazomerweer waren ruim honderd wandelliefhebbers naar dit pittoreske dorpje afgezakt. Ze hadden de keuze uit drie themawandelingen.

De Zulzeekse natuurgidsen Filip Keirse en Brigitte Vanloo namen de natuurliefhebbers mee op de lange Libbrechtwandeling (8 km) en stonden stil bij natuur en landschap.

Lieve Mornie en Els Janssens gidsten elk een groep doorheen de gedachtewereld van Ulrich Libbrecht langs de paden die hem hiertoe inspireerden. Ze namen hiervoor de korte Libbrechtwandeling (5,5 km).

Kleindochter en kleinzoon van Ulrich Libbrecht, Kim en Benjamin Debaere, en Céline Herregods lieten op de mooiste plekken van de korte Libbrechtwandeling (5,5 km) de wandelaars uitrusten bij live muziek van About Jay.

Wil je ook eens genieten van deze mooie wandeling in de Vlaamse Ardennen? Kom dan naar de kerk van Zulzeke. De infoborden, de gratis wandelfolder die er voor jou ter beschikking ligt en de richtingsaanwijzers loodsen je probleemloos langs leuke onverharde paadjes en prachtige vergezichten. Een wandelfolder kan je ook downloaden via http://www.libbrechtgenootschap.org/libbrechtwandeling.

Het Libbrechtgenootschap vzw wordt gedragen door een groep onbezoldigde vrijwilligers, die zich inzetten om het gedachtegoed en de comparatieve filosofie van Ulrich Libbrecht verder uit te dragen en te ontsluiten. Het genootschap werkt mee aan publicaties, biedt lezingen aan en is een aanspreekpunt voor vragen bij het werk van Ulrich Libbrecht.

Filip Keirse

foto's: Paul Muylaert

Week van het Bos
is een feest voor de kinderen

Het echte feest was de afsluiting in het speelbos. Daar konden de kinderen zich écht uitleven.

In oktober vierden we weer de Week van het Bos. In 't Burreken stonden Renaat Vermeulen en Rita Van de Voorde paraat om zes klassen met kinderen uit basisscholen mee op pad te nemen. Het is voor elke klas ronduit een feest geworden. En eerlijk gezegd, voor de begeleiders ook. Buiten zijn, de natuur beleven... iedereen heeft er deugd van.

In de boomgaard konden we het insectenhotel tonen met als weetje de verklaring voor de metalen gaasdraad die de residerende insecten moet beschermen tegen een slimme, maar gemakzuchtige specht. Nog een weetje is dat de langwerpige nestkast, die bedoeld is voor een steenuilengezin, bij nazicht helemaal volgestopt was met zacht materiaal tot er net voldoende plaats was voor een ... koolmezengezin.

We lieten een katoenen zak met de opdruk van een otter of een kikker rondgaan en het kind dat de eer te beurt viel, mocht een pluchen of plastic diertje uit de zak halen. De gids vertelde daar dan iets over. In de zak zaten een vuursalamander, een vos, een lieveheersbeestje, een eekhoorn, een kever. Zo kwamen de kinderen te weten dat een vos muizen en bessen eet en wat mensen moeten doen om de vos uit het kippenhok te houden, dat een lieveheersbeestje graag bladluizen eet, dat een vuursalamander in het Duits 'regenmannetje' wordt genoemd omdat hij graag verschijnt bij vochtig weer en dat hij zijn naam van vuursalamander dankt aan zijn aanwezigheid in de huiskamer als het brandhout voor de kachel binnen lag. De vuursalamander had in de herfst zijn winterverblijf tussen het hout gezocht en werd natuurlijk wakker van de warmte in de huiskamer. Voordeel van de nepdieren is dat alle kinderen het dier zien en dat er geen enkel levend dier één haar of vleugel of poot gekrenkt wordt.

De kinderen mochten ook eens door een vereenvoudigde verrekijker kijken. Het is altijd spannend of er in de verte toch niet iets voor de lens zal komen.

Maar het echte feest was toch de afsluiting in het speelbos. Daar konden de kinderen zich écht uitleven. We moesten hen geen suggesties geven om daar hun tijd door te brengen. De meeste kinderen vonden het jammer dat het al zo vlug voorbij was en dat ze weer met de bus naar school gebracht werden.

Wij kijken al uit naar de volgende Week van het Bos.

Rita Van de Voorde

www.ferynjan.be info@ferynjan.be
JAN FERYN BVBA
milieuconsulent

1100 bomen geplant
in het natuurgebied het Burreken

Bossen zijn van cruciaal belang voor de biodiversiteit, voor de zuivering van onze lucht en voor het welzijn van mensen. In Vlaanderen is hiervoor nog veel werk aan de winkel. Met een bosbedekking van zo'n 11% is Vlaanderen één van de bosarmste regio's in Europa. Het gemiddelde van de Europese Unie is 43%. Vooral in de buurt van onze woonkernen en steden zijn er niet genoeg bossen om in te spelen, lopen of wandelen.

Natuurpunt geeft alvast het goede voorbeeld en plantte op 24 november, de Dag van de Natuur, een nieuw bos aan in het natuurgebied het Burreken. Na de overheid is Natuurpunt de grootste bosbeheerder van Vlaanderen. De natuurvereniging beheert 7.800 hectare bos - één derde van al haar natuurgebieden is bos.

In Maarkedal werden 1.100 bomen geplant op een pas verworven perceel in het natuurgebied het Burreken. Natuurpunt koos onder meer voor inheemse boomsoorten als zomereik en winterlinde en struiksoorten als meidoorn en hazelaar. Dankzij deze aanplant maken we een sterk, divers bos waarin veel soorten zich goed voelen. Daarnaast worden ook enkele zeldzame of verdwenen bosboomsoorten aangeplant zoals fladderiep en grauwe abeel.

Deze bosuitbreiding zal zorgen voor een nieuw biotoop voor enkele typische soorten van het natuurgebied het Burreken zoals de vuursalamander, ree en houtsnip. Ze hebben nood aan voldoende oppervlakte bos waar ze zich kunnen voeden, voortplanten en verschuilen.

Natuurpunt riep buren, sympathisanten en jeugdverenigingen op om mee te helpen dit nieuw bos te realiseren. De vereniging bood de mogelijkheid om de aankoop en aanplant van het nieuw bos te financieren. Vanaf 40 euro zorgt Natuurpunt ervoor dat er 20 m² nieuw bos bijkomt. Donateurs werden uitgenodigd om de boompjes zelf te komen planten op de boomplantdag op 24 november.

Met goed gevolg. De oproep leverde bijna 1.000 euro op. En ook de jeugdbewegingen gingen graag in op de uitnodiging. Zowel KSA Elst als JEHO Horebeke waren aanwezig met hun leden. Zo leren kinderen van jongsaf het belang van natuur.

Filip Hebbrecht

foto: Rita Van de Voorde

Zijn we er op vooruit gegaan?

Voor de doorsnee wandelaar lijkt jagen in de natuur niet echt aanvaardbaar maar tot grote conflicten lijkt het nu ook niet direct meer te komen. Allemaal koek en ei en onder veilige bewaking van de wet door politie en het Agentschap voor Natuur en Bos.

Dat dacht u maar natuurlijk. September verleden jaar: in de Vlaamse Ardennen heeft het precies als in de Bijbel kwartels geregend, alleen waren het hier plaatselijk patrijzen, geliefd jachtwild maar steeds zeldzamer geworden. Meerdere keren viel het op dat ze midden het veld in groepen van 12-15 rondstruinden en helemaal niet schuw waren als men van uit de auto de groep bekeek. Even later konden we op verschillende plaatsen iets gelijkaardigs zien met fazanten die dwaas de weg overstaken. Kermis voor kraaien en vossen als lijkenpikkers.

Ondertussen lezen we overal dat de rode lijst van bedreigde soorten bij ons steeds beter opgevuld wordt, oa ... met de patrijs. Kennelijk kan deze ooit algemene akkervogel niet meer aarden in onze kouters, net als de gorzen, leeuwerikken, kwartels ... Moeten we het dan niet absurd gaan vinden dat men terecht probeert het tij te keren met VLM maatregelen, maar soorten als de patrijs toch verder blijft bejagen. Ook Europees doet men moeite, maar daar eenzelfde liedje: wat baat het de laatste zomertortels met alle middelen proberen te behouden als ze bij massa's in Frankrijk en het Middellandse zeegebied geschoten worden. Nederland geeft veel geld uit om bv de grutto als zoweidesymbool wat nationaal maar even te reanimeren, over de Franse grens worden ze in massa geschoten net als wulpen, kieviten enz. En Engeland, toch het Mekka van vogelkijkers en beschermers, ook daar moet men toezien dat omwille van de jagerslobby, die sneeuw- en korhoenders willen schieten, er jaarlijks tientallen velduilen, blauwe kiekendieven en zelfs zeearenden 'verdelgd' worden, tot op heden. Dichter bij ons is de havik ook in het vizier en wordt de uitbreiding van de soort zeker plaatselijk, daardoor zwaar afgeremd.

Patrijs
foto: Paul Vandenbulcke

En dan zijn er nog de moderne media die ons het jaar door confronteren met kilometers mistnetten in Egypte en hopen dode geschoten wielewalen en bostortels in Marokko en Tunesië. Met andere woorden, natuur en de bescherming ervan is stilaan ondergesneeuwd door allerlei belang. We zullen wel geen nieuwe kruistochten organiseren maar het zou al goed zijn dat men in ons land en bij de buren die Europese richtlijnen wat inhoud probeert te geven. Dat kan gaan tot bv gerichter en vooral gecontroleerde akkervogelmaatregelen in gebieden waar nog wat aan soorten te vinden is, men probeert het wel maar er verandert te weinig. Men zou kunnen beginnen met in goede akkervogelgebieden verplicht een bepaald % aan oppervlakte uit de landbouw over te nemen en in beter doordachte en gecontroleerde beheersvorm aan de akkervogels terug te geven. Dat kan samen met de VLM en geëngageerde landbouwers en die zijn er echt wel. De huidige bestaande subsidiëring is werkbaar, alleen te erg versnipperd, perceeltje hier, perceeltje daar en dan nog dikwijls met onvoldoende resultaat (late inzaai, geen zaadzetting ...). Uiteraard zijn Natuurpuntafdelingen noodzakelijk voor de tellingen, en jagers blijken hier en daar nu al goede partners te zijn, wat natuurlijk met afschaffen van de jacht op de patrijs anders zou gaan klinken.

Een acuut werkpunt bij alles is de controle te velde, maar dat is al enige tijd tanend. De vinger op de wonde zien we in een klein! artikeltje in De Morgen van 25/11 met de melding dat het aantal natuurinspecteurs gedaald is van 35 in 2009 tot 27 nu, dat is een kwart minder. Niet verwonderlijk dat het aantal PV's daalde met 42% terwijl het aantal meldingen van inbreuken steeg met 40% in dezelfde periode. Wie het al eens geprobeerd heeft iets te melden zal bovendien waarschijnlijk afzien van een tweede poging. We zijn voor ons werkingsgebied benieuwd, zeker als we bekijken over welke oppervlakten het gaat: de mazen van het net zijn

Grutto - foto: Walther De Munter

veel te groot geworden. Ter info: de vraag kwam van Mieke Schauvliege (Groen) bij Vlaams minister van Omgeving Zuhal Demir (N-VA), kwestie van te weten wie de touwtjes in handen heeft en te volgen hoe het verder zal gaan. Stevige en bekwame ministers zijn een eerste vereiste om het tij te keren, maar ook de druk van verenigingen en publieke opinie. Maar iedereen kan zien dat natuur op de ladder van de macht steeds lager geklasseerd staat. Dat is heel slecht want klimaat en natuur zijn onlosmakelijk verbonden en was dit nu niet het onderwerp waar heel de wereld zich bezorgd over maakt, of lijkt het maar zo?

Norbert Desmet

FLEXIBELE
GROENTEMANDEN
www.ourobouros.be

WEKELIJKS een gevarieerde mand HEERLIJK verse biologische seizoensGROENTEN en -FRUIT

OUROBOUROS
Dikkelsebaan, Dikkele
info@ourobouros.be
T 055 49 58 55
M 0485 61 65 48

Expeditie Natuurpunt:

Op avontuur voor en door de natuur

Vanaf 2 december kon er weer ingeschreven worden voor Expeditie Natuurpunt. Op 27 en 28 juni 2020 geven teams het beste van zichzelf in de Vlaamse natuur: per fiets, te voet of met de kano. Op voorhand zamelen de teams geld in voor hun favoriete natuurgebied. Zin om mee te doen voor de natuur in jouw buurt? Schrijf je snel in, want de plaatsen zijn beperkt!

Slapen onder de sterren, zere voeten, de slappe lach, filosoferen aan een kampvuur: dat is Expeditie Natuurpunt. En het mooist van al? Je doet iets voor de natuur. Om als team aan dit unieke avontuur te mogen deelnemen, moet je namelijk minstens 1500 euro inzamelen voor een natuurgebied naar jouw keuze. Dat klinkt heel wat, maar valt reuze mee, zeker met onze tips en tricks. Bovendien gaat het geld integraal naar jouw favoriete natuurgebied.

Ook meedoen?

Kriebelt het al om ook mee te doen? Je kan kiezen uit een tweedaagse kanotocht, drie tweedaagse wandelroutes, twee fietstochten en drie combitochten, waarbij je de ene dag wandelt en de andere dag met de kano vaart. Aangezien men kon inschrijven vanaf 2 december kan het zijn dat een aantal formules al volzet zitten. Alle teams komen aan in Muizen (Mechelen), waar hen een warme ontvangst en een heus feest wacht. Roep dus snel enkele sportievelingen bij elkaar. Ze hoeven zeker niet allemaal lid van Natuurpunt te zijn, en ook geen actieve vrijwilliger. Misschien ken je wel iemand uit de sportclub of jeugdbeweging, iemand die graag reist of op zich wel houdt van de natuur? Iedereen is welkom om mee te doen!

Dankzij zo'n sponsortocht kunnen we dure aankopen van natuurgebied al voor een mooi deel bekostigen, of investeren in onze werking.

Meer info en inschrijven:
expeditienatuurpunt.be

Filip Hebbrecht

De Varen
UITVAARTCENTRUM Dierik & An
Hauwaart 37 - OUDENAARDE
Hoogstraat 63 - ZOTTEGEM
www.devaren.be 0478/303.960

LE ROY RINASSUR BVBA
Crelan
Warandestraat 17, 9810 Nazareth
T. 09 385 44 60 - 09 385 61 32
e-mail: leroy@rinassur.be
verzekeringsmakelaar nr. 13839
ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN
VERZEKERINGEN

Bezoek Voedselbos
Martin Crawford in Engeland

Enkele bestuursleden van Natuurpunt zetten eind oktober koers naar Dartmoor, in het westen van Engeland. In ons busje zaten een tiental Belgen met interesse in permacultuur, ecologie en natuurherstellende landbouw. Het mooie Engeland met zijn goed onderhouden tuinen, dank zij de 'National Trust' en zijn uitdagende wilde kusten zijn zeker alleen al een bezoek waard. Maar het uiteindelijke doel van onze trip was een bezoek brengen aan het oudste voedselbos van Europa, dat 25 jaar geleden is opgestart door Martin Crawford.

Martin Crawford is ondertussen uitgegroeid tot een autoriteit op gebied van voedselbossen. Hij is ook de auteur van vele boeken over het onderwerp. Eén exemplaar bestaat zelfs in het Nederlands.

Vanwaar onze interesse in deze alternatieve aanpak? Die is ontstaan uit het besef dat voedselbossen een mogelijke oplossing zijn om landbouw en ecologie met elkaar te verzoenen. In ons dichtbevolkte land waar landbouw, bewoning, industrie en natuurgebied met elkaar concurreren voor de schaarse ruimte die er is, lijkt zo een oplossing erg aantrekkelijk. Ook de universiteit van Gent toont hierin interesse, en ondersteunt twee van onze medereizigers in hun project.

Onze traditionele landbouw kent vele problemen: massaal gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen, oppompen van grondwater, erosie, CO_2 uitstoot (30% van de wereldwijde CO_2 uitstoot is gedreven door de landbouw) om er maar enkele te noemen. Voedselbossen proberen een alternatief te bieden. Ze laten voedselproductie samengaan met CO_2 opslag en ontwikkeling van biodiversiteit.

De inspiratie voor dit alles wordt gevonden in de natuur zelf, waar bossen en andere biotopen tot ontwikkeling komen zonder toevoegingen van meststoffen, bestrijdingsmiddelen, water of wat dan ook. Inspiratie kan ook gevonden worden in de landbouwpraktijken van sommige traditionele culturen waar, soms met groot succes, aan 'voedselbosbouw' werd gedaan en waar het verbouwen van graan als monocultuur met gebruik van een ploeg niet gangbaar was.

Reden genoeg dus om te gaan kijken hoe een volwassen voedselbos er in ons gematigd klimaat, met relatief veel regen en weinig zonlicht er na 25 jaar uitziet! En we hadden geluk met het weer, onder een stralend zonnetje konden we genieten van een mooi resultaat.

Dat resultaat is een soort bos met hier en daar plekken die bewust opengehouden worden om licht te laten invallen. Het geheel vormt een ecosysteem met grote biodiversiteit. Sommige planten worden gebruikt als natuurlijke bescherming tegen wind en regen, anderen als stikstofinbrengers, anderen weer als lokkers voor insecten die dan weer op hun beurt andere parasieten verorberen ..., kortom je leert hoe boeiend de interactie tussen planten on-

M Crawford met onze Belgische delegatie tijdens de rondleiding.

Aanplant van een Voedselbos: Eetbos Deinze in de Kakelstraat.

derling en hun belagers kan zijn. En hoe je daar mee kan spelen.

Toch is een voedselbos geen natuurgebied. Er zijn in onze streken erg weinig van nature voorkomende planten die bruikbaar zijn als voedselbron. De voedselproducerende doorlevende planten zoals appelaar, artisjok of walnoot worden bewust aangeplant. In onze streken zijn deze planten weliswaar ingeburgerd maar in oorsprong zijn het toch exoten.

In tegenstelling tot de monocultuur die wij gewoonlijk zien in de landbouw, vinden we hier honderden verschillende planten die ofwel eetbaar zijn ofwel op een andere manier nuttig zijn. Dat maakt het geheel erg duurzaam: als er zich in het kader van de klimaatsverandering extreme weersomstandigheden voordoen, denk maar aan de hete zomers van de laatste jaren, zijn er steeds soorten te vinden die daartegen bestand zijn of er zelfs van profiteren. Doordat er een groter deel van de behoeften aan voedsel en hulpmiddelen kan gedekt worden vlakbij huis, draagt een voedselbos bij tot een Kortere Keten. En tot slot zijn er de ecosysteemdiensten: productie van biomassa en CO_2 opslag, ondergrondse en bovengrondse biodiversiteit, waterretentie, geleidelijk herstel van de vruchtbaarheid van de bodem.

Dit 25 jaar oude ecosysteem onderhoudt zichzelf min of meer.

Dit 25 jaar oude ecosysteem onderhoudt zichzelf min of meer, maar het vergt toch enige inspanning om alles in stand te houden. 'Onkruid' krijgt zijn plaats in het geheel en wordt, in beperkte mate, verwijderd. Als het bos ouder wordt sterven sommige planten af, die moeten vervangen worden. Oogsten is de activiteit die het meeste werk vraagt, de oogst is niet geautomatiseerd en planten staan kris kras door elkaar.

Wat we bijzonder spannend vonden was de ontdekking van een schijnbaar eindeloos aantal eetbare planten en vruchten die niet (meer) op ons dagelijkse menu voorkomen. Vaak gaat het om planten die moeilijk te oogsten zijn, die kwetsbaar zijn en dus niet bestand tegen transport, die slecht bewaren of ook planten waarvan we letterlijk vergeten zijn hoe we ze best klaarmaken. Wij gaan er alvast enkele terug op ons menu zetten! Wist je dat groot hoefbladstengels kunnen gegeten worden als asperges en dat hosta's ook eetbaar zijn????

Het was een boeiende, leerrijke maar ook heel leuke reis met mooie mensen.

Hilde, Piet, Chantal en Paul

Bijzondere waarnemingen **en vogelnieuws**

NAJAAR 2019

Ah, de herfst ... Een van de spannendste periodes van het jaar om met de verrekijker in de hand rond te lopen. Alles kan. Een nazomer die de hormonen plots weer doet opborrelen bij de zangvogeltjes. Een gure oostenwind die kraanvogels over de Vlaamse Ardennen blaast. Een Siberische dwaalgast die opduikt in minimalistisch struikje ergens naast een drukke weg. Of uren aan een stuk staren in een staalblauwe hemel op een telpost ergens te velde om uiteindelijk maar drie vinken, een veldleeuwerik en bolletje in de verte die misschien wel een buizerd kon zijn – maar je bent het niet zeker want het was te ver – te noteren. Dan maar mijmeren met je compagnon op de telpost over hoe veel vogels er vroeger wél waren.

Een beknopt overzichtje over wat er in het najaar in onze regio werd gezien.

In september kon je er niet naast kijken. Gaaien, overal. Op de telposten in België werden ze geteld in nooit geziene aantallen. Maar in tegenstelling tot wat je zou verwachten in het najaar, vlogen ze vooral in noordelijke en oostelijke richting. Wellicht liggen lokale tekorten aan eikels aan dit vreemde gedrag (gevolg van de droogte). Op 21/09 werden in Boekel 1756 overvliegende gaaien geteld, grootste groep 133 ex (HVA). Maf!

Verder kon er in september nog genoten worden van een zomertortel in Beerlegem (ADP). Een zeldzame juveniele morinelplevier bleef een dag ter plaatse op Franskouter in Boekel (HVE), waar eerder ook al een zeldzame roodkeelpieper en duinpieper werd vastgelegd (HVE). Aan de Callemoeie zaten 2 bontbekplevieren en een lepelaar (NVW). We moesten bijna 20 jaar wachten op een waarneming van grauwe klauwier in de regio, maar 2019 bleek een topjaar voor deze soort. Na een waarneming in mei (Schorisse, RDE), werden er deze maand nog eens twee juveniele exemplaren ontdekt: Langemeersen in Petegem (BHE) en Leiemeersen in Bachte-Maria-Leerne (PWO). Een juveniele grauwe kiekendief vloog over Wannegem-Lede (GCO). In het St-Pietersbos in Ronse werd een zwarte specht gehoord (APE).

Paapje - foto: Gerard Mornie

Grauwe klauwier - foto: Gunther Groenez

Tijdens de trek werden tot 7x overtrekkende goudplevieren gezien (grootste groep: 19 ex over Zingem (DPO)). Twee lepelaars vlogen over TTP Leystraat Huise. Grote zilverreigers vlogen regelmatig over de regio, met enkele pleisteraars in de Schelde- en Leievallei. De grootste overvliegende groep werd op 20-10 gezien op TTP Hoge Dumpel Mater. Een nieuw regiorecord. Verder nog 7 waarnemingen van een overvliegende visarend in de regio. Zes rode wouwen werden gespot trekkend door de regio. Smelleken werd op acht locaties opgemerkt. Haviken werden gespot in Ruien, Petegem, Lierde en Mater. Blauwe kiekendieven werden gezien over verschillende telposten, een koppeltje bleef een tijdje hangen rond TTP Leystraat (GCO, WSI).

In oktober doken nog twee zomertalingen op op de Weiput in Zingem (JVH). Een brilduiker bezocht de Tweelingsputten in Eke (TMA). Op de Callemoeie zat een geoorde fuut (NVW) en bleef een zwarte stern (NVW) een weekje

Pontische meeuw - foto: Yves Adams (Vilda)

Baardmannetje - foto: Walther De Munter

hangen. HVE hoorde een tweede roepende morinelplevier over Franskouter in Boekel. Een zeldzame steppenkiekendief werd gezien over TTP Leystraat (GCO). Boven Zeveren (HBU) en Mater (LVL) trok een velduil over. Boven Heynsdale in Ronse werd mogelijks een raaf op foto vastgelegd (BWI), maar het dier zat wel erg ver. Een roepende bladkoning werd gehoord aan de Snippenweide in Eine (DDG) en in Kruishoutem (PVL). Paapjes en tapuiten werden tot vrij laat in oktober gezien. Over Franskouter in Boekel werd ook nog een zeldzame grote pieper en tal van beflijsters gezien en gehoord (HVE). Jacques Vanheuverswyn zag een voor het binnenland zeldzame oeverpieper aan de Schelde in Eke. Een roepende goudvink werd gehoord in Bos t'Ename (LVDB, M MVDV). Appelvinken werden gezien in het St-Pietersbos Ronse, Sint-Maria-Oudenhove, het Kluisbos en de Pyreneeën in Ronse. Aan TTP Leystraat zat tenslotte nog een ijsgors (GCO).

Meer dan 100 soorten vogels en meer dan 60 soorten dagvlinders waarnemen in 1 week tijd? Meer dan 300 dagen zon per jaar en een zwembad?

Vakantiewoning Casa Mata Spaanse Pyreneeën

10% korting voor leden van Natuurpunt
(behalve in juli en augustus)

Alle info: www.casamata.info

Pontische meeuwen (NGE) werden opgemerkt aan de sluis in Oudenaarde, de Schelde in Zingem (JVH) en Noorderwal in Deinze (VLO). Op de Callemoeie kwamen er tot maximum vier slapen (NGE). Op dezelfde slaapplaats kwamen ook tot 2 geelpootmeeuwen slapen.

In november loopt de najaarstrek op zijn einde. De grootste aantallen zijn meestal gepasseerd en hier en daar komen nog wat kruimels voorbij. Toch is ook deze periode bijzonder want de eerste wintergasten komen aan. Zo zat er half november plots een groep van maar liefst acht toppereenden op de Schelde in Heurne (DDG). De grootste groep die we in onze regio gehad hebben in de laatste 20 jaar. Meestal moeten we het doen met solitaire dieren. Een brilduiker verbleef op de Putten VDM in Ename (JMK) en daar vlogen ook 18 kolganzen over (LVL). In Machelen zat een grote zaagbek op de oude Leie (JMK). Een geoorde fuut was te vinden op de Callemoeie (ECO). Rode wouwen vlogen over Bos t'Ename (HME) en Bachte-Maria-Leerne (FGH). Zwarte specht liet zich horen in het Kluisbos (PVK). Een groepje baardmannetjes streek neer in de Langemeersen (TNA). Aan de Koppenberg werden maar liefst 8 roodborsttapuiten gezien (LVD).

Bedankt aan alle waarnemers. Blijf je waarnemingen invoeren op www.wgvap.waarnemingen.be!

Dimitri Van de Populiere

Naliboki Forest

In de nadagen van de heisa rond de dood van Naya werd mijn aandacht getrokken door een boek over wolven in Belarus, Wit-Rusland: 'Reproduction biology in gry wolves *Canis lupus* in Belarus: common beliefs versus reality'. Tot mijn verbazing doken in het boek ook een aantal bekenden op, onder andere Jan Gouwy van het INBO en Sanne Van Den Berge. Reden genoeg om Sanne op te zoeken en wat meer uitleg te vragen over Naliboki Forest, het studiegebied.

Het gebied in Wit-Rusland, genoemd naar het stadje Naliboki, is zo'n 2750 km² groot waarvan 83 % bebost is. De overige 17 % bestaat uit open plekken van diverse aard en oorsprong: moerassen in riviervalleien, beversites, verlaten turfontginningen en (verlaten) graslanden. Op slechts 1,7 % gebeurt nog actieve landbouw. Het is er bijzonder waterrijk met een mozaïek van bossen – hier en daar nog oerbossen – moerasbossen en moerassen, en met talrijke rivieren en kanaaltjes. De geografische ligging en het klimaat zorgen er voor dat het Nalibokiwoud zich in de overgangszone tussen het gematigde loofwoud en het boreale naaldwoud bevindt waardoor men er een bijzonder interessante mix aan fauna en flora aantreft.

Bij die fauna horen heel wat grote zoogdieren. Bevers dragen veel bij aan de biodiversiteit omdat ze met hun dammen moerassen creëren. Ook roofdieren zoals wolven, lynxen en recent zelfs bruine beren maakten er na de bescherming een spontane comeback. Otter, das, boommarter, bunzing, steenmarter, hermelijn, wezel, Amerikaanse nerts, wasbeerhond en vos zijn de andere vertegenwoordigers onder de roofdieren. Met wisent, eland, edelhert, everzwijn en ree komen de vijf inheemse hoefdieren er voor.

De lijst met vogels is lang met twintig soorten dagroofvogels, negen soorten uilen – daarbij ook laplanduil en oeraluil, tien spechtensoorten, hazelhoen, auerhoen, moerassneeuwhoen, zwarte ooievaar, kraanvogel, poelsnip .... De watergebonden biotopen maken het woud een paradijs voor amfibieën en reptielen.

De waardevolle oude bossen staan onder druk door de bosbouw.

Het Nalibokiwoud bevat 800 km² reservaat. In dit reservaat is jacht en houtkap in principe verboden. Toch zijn er nogal wat problemen. De mooiste oerbosrelicten en de meest waardevolle oude bossen behoren niet tot het reservaat en hebben geen beschermde status. Deze prachtige bossen staan onder druk door de bosbouw die de laatste jaren moderner, intensiever en grootschaliger wordt.

In het gebied gebeurt intensief wetenschappelijk onderzoek, vooral naar de relatie predator-prooi. Door het systematisch wegvallen van financiële middelen werd de 'Vertebrate Predation Research Group' onder leiding van Prof. Vadim Sidorovich echter opgedoekt. Hierdoor hangt het onderzoek naar en de bescherming van roofdieren in Wit-Rusland al vele jaren af van de inzet en financiële steun van vrijwilligers en private sponsors.

Professor Vadim Sidorovich en Irina Rotenko besloten daarom in 2014 om een gastenverblijf op te richten in het Nalibokiwoud (Naust Eco Station) en er natuurreizen te organiseren om het onderzoek verder te sponsoren. Je kan het onderzoek naar grote roofdieren en hun bescherming dus rechtstreeks steunen door een natuurreis naar het Nalibokiwoud te boeken en een vrijwillige onderzoeker van Wild Naliboki mee te nemen, die dan ter plaatse het nodige veldwerk uitoefent. Het is op die manier een unieke reisformule waarbij je door je verblijf alleen al het onderzoek steunt maar waarbij je ook actief kan meewerken aan het onderzoek!

Een natuurreis naar het Nalibokiwoud duurt doorgaans 10 dagen, de heen- en terugreis inbegrepen. Je verblijft dan 9 nachten ter plaatse, in het afgelegen en idyllische basiskamp van Naust Eco Station, midden in het woud. De accommodatie is hier zeer rustiek en eenvoudig, zonder veel luxe, maar beschikt over de nodige basisvoorzieningen.

Voor informatie:
https://naliboki.org/nl/het-naliboki-woud (Nederlands) en https://www.wolfing.info/ (Engels)

Katteneten

We hebben al enkele jaren een buitenkat, die zich zelf aangediend heeft. Omdat het een (halve?) raskat is, hebben we ze gehouden.

Ze krijgt 's ochtends en 's avonds eten onder de carport. De laatste tijd verbaasde het ons dat ze zó veel at, 's avonds. Soms kwam de kat aan de deur janken: "ik heb honger"... Niet dus.

Begin oktober hebben we de oplossing gezien: elke avond na het invallen van de duisternis, komt een dikke, vette egel zich tegoed doen aan de kattenbrokjes. Wanneer ik kom kijken, verdwijnt ze even achter een paar bloempotten, om snel daarna verder te komen eten.

Wat heb ik dus gedaan? Een tweede schaaltje geplaatst en 's avonds leg ik dus kattenbrokjes in beide schaaltjes. En soms zie je de kat en de egel broederlijk/zusterlijk samen eten, elk in z'n schaaltje!

Marie-Christine Vanmaercke-Gottigny

BEATRIJS
boeken, boeken & boeken
www.beatrijs.be
Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel: 055 31 44 77, Fax: 055 30 03 45
bestel@beatrijs.be

Jan FRANCOIS
Landmeter-expert
Gentse Steenweg 138
9620 Zottegem
09/361 03 00
jan.francois@telenet.be
www.aardbol.be

Een warme maand voor de akkervogels

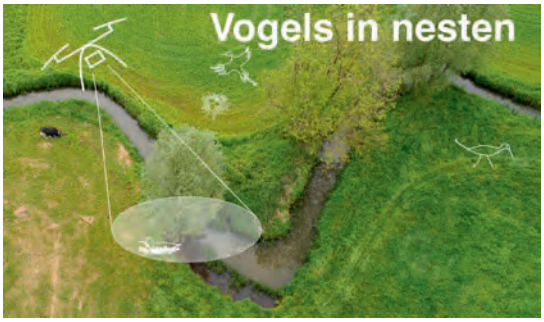

Het gaat niet goed met onze akker- en weidevogels. Hun populaties staan op het punt te verdwijnen en onze landschappen dreigen naakt en akelig stil te worden met tal van ecologische gevolgen van dien. Recent publiceerde het INBO nog alarmerende cijfers over de kievit.

Wannes Dermout wil een bijdrage leveren aan de bescherming van deze 'stakkers van de akkers' door met zijn dronebedrijfje 'Falcoflight' te investeren in een drone met warmtebeeldcamera om nesten van akker- en weidevogels te lokaliseren, te beschermen en te monitoren.

Omdat dit een aanzienlijke investering is start hij de crowdfundingcampagne 'Vogels in nesten' op, om de helft van het nodige bedrag bij elkaar te halen.

Op de site www.growfunding.be/Vogelsinnesten lees je alles over het project en hoe je financieel kan steunen, je krijgt er mooie reward voor!

Like ook de facebookpagina https://www.facebook.com/Falcoflight-421223338402759/ en volg daar het verdere verloop. De actie loopt tot 31 januari.

Akker- en weidevogels zijn een barometer om na te gaan hoe het met onze biodiversiteit is gesteld. Door deze groep te ondersteunen, te meten en op te volgen, zal dit project bijdragen aan een bewustere beleidsvoering door overheden, middenveldorganisaties en burgers.

Zie ook https://www.falcoflight.be/vogels-in-nesten, mailadres: info@falcoflight.be

foto: Frank Maes

Dag van de natuur

Natuurpunt tussen Leie en Schelde riep op de 'Dag van de Natuur' iedereen op om de handen uit de mouwen te steken in de Vondelmeersen, deel van de vallei van de Zeverenbeek in Deinze. Natuurpunt beheert er immers honderden knotwilgen langs de afwateringsgrachten in de meersen en deze vereisen een regelmatig beheer waarvoor veel helpende handen welkom zijn. Dergelijke knotwilgenrijen sieren onze streek immers al eeuwenlang en zijn tekenend voor ons door-en-door Vlaams landschap. Initieel werden ze aangeplant vanwege hun multifunctioneel karakter; nu eerder uit ecologische en landschappelijke waarde. De knotwilgen (vooral schietwilg *Salix alba* en zusje kraakwilg *Salix fragilis* werden aangeplant) konden natte meersen mee helpen ontwateren, en het wilgenhout werd gebruikt voor het maken van klompen, het vlechten van manden, stoelen, matten en beschoeiingen, en als brandhout. De eeuwenlange traditie van aanplanten en onderhouden van knotbomen heeft er ook voor gezorgd dat enkele diersoorten zich hieraan aangepast hebben en zo gebruik maakten van deze menselijke ingreep. Broedende steenuiltjes zijn uiteraard het best gekende voorbeeld, maar de (oude) knotten, die vaak vermolmd hout bevatten, zijn een geschikt leefgebied voor een breed scala aan insecten en andere ongewervelden, holenbroedende vogels maken gebruik van scheuren en gaten in de stam, vallende bladeren helpen amfibieën en ongewervelden overwinteren, de schaduw van de boom zorgt voor temperatuursgradiënten in het landschap ...

De intensivering van de landbouw en het in onbruik geraken van de toepassingen van wilgenhout heeft er mee voor gezorgd dat heel wat knotwilgen vooral na de tweede wereldoorlog uit ons landschap verdwenen. Natuurpunt en andere organisaties zoals het Regionaal Landschap, proberen daarom het aanplanten en het beheer van knotbomen verder te zetten. De bomen worden daarom om de 7-10 jaar geknot. We kunnen hiervoor gelukkig rekenen op de professionele werkploeg van Natuurpunt, knotten is immers geen ongevaarlijke klus. Het hout wordt nadien door vrijwilligers verder verwerkt: groot hout wordt afgevoerd en verdeeld onder de geïnteresseerde vrijwilligers, het kleine hout stapelen we in takkenwallen zodat dit ook een ecologische functie krijgt als broed-, leef- en overwintergelegenheid voor heel wat dieren. Dankzij de vele vrijwilligers, en ook omwille van de extreme droogte (toch nog een voordeel aan die vermaledijde klimaatverandering?), verliep het werk bijzonder vlot dit jaar. Dat zal ook AVS en Karrewiet niet ontgaan zijn, want beide pikten onze werkdag op in hun journaal.

Dank aan alle vrijwilligers van Natuurpunt, de JNM en aan onze kersverse directeur Walter Ryckaert die ook langskwam om te helpen en de vrijwilligers een hart onder de riem te steken.

Koen Houthoofd

Herzele investeert in extra groen

Vrijwilligers Dag van de Natuur - foto's: Johan De Neve

Dat lokale besturen een belangrijke rol kunnen spelen bij de ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden bewijst het lokaal bestuur van Herzele. Door middel van stapsgewijze aanschaf van percelen in de Doormansvallei tracht men een gebied van 10ha bijeen te sprokkelen zodat dit de officiële status 'natuurgebied' kan verkrijgen. Een doelstelling die we aanmoedigen en waaraan we vanuit Natuurpunt Herzele graag meehelpen! De gemeenteraad besliste dit najaar alvast om te investeren in drie percelen bos, direct goed voor ongeveer 5,5 ha natuur.

De Doormansvallei is een stiltegebied in het noorden van Herzele op wandelafstand van het centrum. Vanuit de Steenoven vertrekken enkele bewegwijzerde wandelingen die maximaal zachte recreatie toelaten. Centraal doorheen deze vallei stroomt de Doormansbeek. In de stationsbuurt van Herzele mondt ze uit in de Molenbeek. Het gehele watergebied maakt deel uit van het Gestroomlijnd Landschap, een ecologisch project dat geïnitieerd werd door de provincie Oost-Vlaanderen. Hier vinden we in het voorjaar soorten als koekoek, bosrietzanger en zwartkop. In het najaar vinden dan weer kramsvogels, rietgorzen en ringmussen er beschutting. Bovendien fungeert de vallei als een natuurlijk waterbuffer om de lager gelegen woongebieden te beschermen tegen wateroverlast.

Doormansbos

Aan de rand van deze vallei ligt het Doormansbos. Een bosje van ongeveer 2 ha groot. Het bevat momenteel uitsluitend loofbomen bestaande uit populier, zomereik, boskers, tamme kastanje en esdoorn. De bosrand is omgeven door een natuurlijke haag van meidoorn, hazelaar, iep en haagbeuk. De oude populieren zijn er helaas slecht aan toe. De meeste hebben kruinen die dood of sterk beschadigd zijn door stormwinden. Zij worden gerooid om plaats te maken voor streekeigen flora. Hiertoe stelt de gemeente Herzele een exploitant aan. Het jongste deel van het bos bestaat hoofdzakelijk uit zieke essen.

Er werd vanuit Natuurpunt Herzele gekozen voor een omvormingsbeleid dat stapsgewijs de zieke essen zal vervangen door robuuste streekeigen soorten. Dankzij de vele inspanningen van tal van vrijwilligers werd het eerste perceel plantklaar gemaakt. Een 200 tal zieke bomen werden geveld. Een deel van het (kruin)hout bleef liggen als schuilplaats voor allerhande dieren. Een aantal mooie zomereiken en de prachtige haagkant van hazelaar, iep en meidoorn werden eveneens gespaard. Nieuwe aanplant

bestaat o.a. uit haagbeuk, lijsterbes, boskers, veldesdoorn en linde. Op 24 november werd het perceel in het kader van de 'Dag van de Natuur' beplant. 250 boompjes werden door een dertigtal enthousiaste vrijwilligers op enkele uren tijd de grond in gestopt. De mistige, grijze dag werd opgefleurd door fruitsap, een streekbiertje en warme pompoensoep. Herzeels schepen voor natuur en milieu Ronny Herremans en algemeen directeur van het gemeentebestuur Daniël Adriaens droegen tevens hun steentje bij en plantten een hoogstamlinde als symbolische steun voor dit project. Dat er nog vele mogen volgen! Samen gaan we voor meer natuur in Herzele!

Ward De Groote

Herzeels schepen voor natuur en milieu Ronny Herremans en algemeen directeur van het gemeentebestuur Daniël Adriaens planten de lindeboom

Provincie Oost-Vlaanderen is Natuurpunt goed gezind

Vanaf 1 januari 2020 kunnen erkende Oost-Vlaamse natuurverenigingen een beroep doen op financiële steun van de Provincie Oost-Vlaanderen bij de aankoop van waardevolle natuurgronden. Hiervoor voorziet de Provincie jaarlijks een bedrag van 300.000 euro. De provincieraad keurde in zitting van 18 december 2019 het nieuwe subsidiereglement goed. De Provincie wil hiermee waardevolle ecologische gebieden beter beschermen en het verlies aan biodiversiteit een halt toeroepen en natuurwaarden herstellen.

Voor de uitbouw van natuurkernen is aankoop van gronden een belangrijk middel. Als een gebied eigendom is van een terreinbeherende natuurvereniging of overheid biedt dat op lange termijn de beste garantie op een degelijk natuurbeheer, -herstel of -ontwikkeling. Zij beschikken immers over de biologische vakkennis en ervaring, maken natuurbeheerplannen op en waken over de correcte uitvoering ervan. "Met dit subsidiereglement willen we erkende natuurverenigingen financieel ondersteunen in hun natuurbeschermend engagement. Zij geven mee uitvoering aan het provinciaal natuurbeleid. In het reglement zijn voldoende garanties ingebouwd voor een blijvende bescherming van natuurgebieden" zegt provinciaal gedeputeerde voor Natuur en Milieu *Riet Gillis*.

De gronden worden steeds duurder, ook in natuurgebied. De hoge grondprijzen maken het voor *Natuurpunt* steeds moeilijker om nieuwe natuurgebieden aan te kopen. De financiële steun die de Provincie Oost-Vlaanderen aanbiedt, is dan ook erg welkom. Temeer de ruimte schaars is en elke aankoopgelegenheid te baat moet worden genomen.

Omdat ook de druk op landbouwgronden groot is, houdt het subsidiereglement ook rekening met de situatie van landbouwers, door aankopen in herbevestigd agrarisch gebied uit te sluiten, tenzij een perceel een hoge natuurwaarde heeft.

Het natuurbeleid van de Provincie Oost-Vlaanderen gaat evenwel verder dan alleen aankopen ondersteunen. Ze wil ook het ecologisch herstel bevorderen. Idealiter zijn natuurgebieden voldoende omvangrijk, met elkaar verbonden en ingebed in een kwalitatief omgevend cultuurlandschap. Maar ook in de stad en in bewoonde kernen is vergroening belangrijk, o.a. voor het verkoelend effect bij hitte en de gunstige invloed op ons welzijn.

Door klimaatverandering zijn zowel biotopen als soorten ernstig bedreigd. Vooral de droogte blijkt nefast. Als we niet ingrijpen, riskeren veel planten- en diersoorten te verdwijnen. Tegelijk zien we zeldzame soorten als otter en bever in Vlaanderen geleidelijk aan terugkeren. Die gunstige evolutie mogen we niet aan onze neus laten voorbijgaan. Dat zij weer kansen krijgen, is o.a. te danken aan de zorg voor hun habitats middels een efficiënt natuurbeheer.

Bijkomende initiatieven vanuit de provincie moeten in de toekomst de Oost-Vlaamse natuur veiligstellen.

Meer informatie over de subsidievoorwaarden vind je op website van de provincie Oost-Vlaanderen onder volgende link https://oost-vlaanderen.be/wonen-en-leven/natuur-en-milieu/subsidie-voor-de-aankoop-van-natuurgebieden.html

Dirk Criel

foto: Annemie Verschueren

Karel en co in Costa Rica

Ditmaal liet ons groepje Natuurpunters rond Karel zich verleiden om op verkenning te gaan in Costa Rica. Een land dat veel natuurliefhebbers voor hen al aangetrokken heeft. En terecht. We werden overspoeld door prachtige waarnemingen van vogels, zoogdieren, reptielen, vissen, vlinders en andere geleedpotigen. We werden wakker van het gebrul van brulapen en gingen slapen met het geluid van de Montezuma oropendola. We maakten boottochten op rivieren vol spitssnuitkrokodillen en brilkaaimannetjes, langs mangrovebossen waar we wel 10 reigersoorten zagen. Onze filmer Luc en fotografe Annemie deden hun uiterste best om kolibries, suikervogels en motmots goed in beeld te brengen. We waren jaloers op die luiaards die hun siesta hielden ondersteboven aan een tak, hoog in de bomen. We keken diep in de oogjes van de roodoogmakikikker, het symbool van Costa Rica. We maakten spectaculaire wandelingen over hangbruggetjes tussen de boomkruinen of over diepe beekvalleien. Kortom: we genoten met elke vezel van ons lichaam en elke grijze cel onder onze hersenpan.

Filmavond: zaterdag 28 maart - zie verder in de kalender

Karel De Waele

Kleine bossen blijken meer impact te hebben op het klimaat

Dat blijkt althans uit een studie waar de Universiteit Gent aan meewerkte. Vlaanderen telt duizenden kleine bossen. Sommige een paar hectare groot, andere niet groter dan een paar vierkante meter. Maar uit een studie waarbij een tweehonderdtal kleine bossen in heel Europa werden onderzocht, blijkt nu dat die kleine bomengroepen belangrijker zijn dan aanvankelijk gedacht. Volgens professor Pieter De Frenne (UGent) werd er ontdekt dat deze bosjes verhoudingsgewijs meer voedselbronnen bevatten voor wilde dieren dan grotere bossen. In kleine bossen groeien bijvoorbeeld meer jonge planten. Dat is de voornaamste voedselbron van reeën. Naast een goede bron van voedsel zijn kleine bossen ook ideaal om de lucht te filteren. Zo wordt fijnstof voornamelijk opgenomen door bosranden, en dus zullen kleine bossen proportioneel meer broeikasgassen uit de atmosfeer halen dan grote bossen. Volgens het onderzoek tellen kleine bossen ook minder teken. Dat komt omdat het klimaat er droger is. Te droog voor teken om er te kunnen overleven. En dat is handig als je weet dat tien procent van de teken in België besmet is met de ziekte van Lyme.

Met de nieuwe studie willen de onderzoekers aantonen dat de kleine bossen niet onderschat mogen worden. Ze pleiten ook voor een beter beleid en voor het behoud van de kleine bossen. Het grootste deel van de Vlaamse bossen zijn kleiner dan vijf hectare. Daarom is het belangrijk dat er op Europees niveau meer wordt gefocust op kleine bossen en niet enkel op de grote natuurgebieden.

We moeten dus meer stilstaan bij het feit dat dergelijke kleine bossen efficiënt zijn en dat het dus bijzonder jammer is dat ze toch vaak plaats moeten maken voor woningbouw, industrie, landbouw, recreatie, paardenweide, ...

Meer info:

https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20191202_04747613

https://www.ugent.be/nl/actueel/bos-klein-belang-koolstof-wild-teken.htm

(Het Nieuwsblad, 03/12/2019)

P.V.S.
electronic developments
ELEKTRONICA -ONTWERP, -PROTOTYPING, +HERSTELLINGEN,...
+ZAKLAMPEN FENIX
Vichte - Oudenaarde - tel.:056/90.16.09
www.pvsed.com - info@pvsed.com

KALENDER januari - april 2020

- UUR VAN VERTREK/EINDE
- PLAATS VAN AFSPRAAK
- TOELICHTING
- GIDS
- BIJZONDERHEID
- CONTACTPERSOON
- ZEKER MEEBRENGEN

HRZ: Natuurpunt afdeling Herzele
HOU: Natuurpunt afdeling Houtem
JNM: Jeugdbond voor Natuur en Milieu
KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename
KR: Natuurpunt afdeling Kruisem
KRB: Kern Rondom Burreken
MOW: Milieufront Omer Wattez vzw
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
OUD: Natuurpunt afdeling Oudenaarde-plus
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vl. Ardennen-*plus*
PAWG: Paddestoelenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
TLES: Natuurpunt afdeling Tussen Leie en Schelde
TW: Trage Wegen vzw
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
VA-plus: Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
VUB: Vrienden van het Uilenbroek
VWG: Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
WMBV: Werkgroep Maarkebeekvallei
ZV: Natuurpunt afdeling Zwalmvallei
ZWG: Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*

Zaterdag 4 januari

KRB: halve dag werken in de natuur

- 9u- 12u30
- Perreveld t.h.v N°14 te Zegelsem
- Niets zo heerlijk als de handen uit de mouwen steken in en voor de natuur. Allerlei klusjes zijn voorzien zoals maaien, afval opruimen, werken aan het Natuur.huis ...
- www.burreken.be
- Ludo Vanderlinden, 0479 46 69 37, contact@burreken.be
- ☑ werkhandschoenen

Woensdag 8 januari

VWG: Bijeenkomst & nieuwjaarsreceptie van de Vogelwerkgroep

- 20u – 23u
- Stedelijk Centrum te Heurne
- Op deze feestelijke bijeenkomst van de vogelkijkers uit de regio (of daarbuiten) wordt ook tijd voorzien om bij te praten, ervaringen te delen, bij een hapje en een drankje. We kijken terug op 2019 en zetten de meest memorabele waarnemingen op een rijtje.
- Info: https://www.facebook.com/groups/vwgvap/
- Paul Vandenbulcke, 0475 34 65 86

Vrijdag 10 januari

MOW en VA-*plus*: Gezamelijke nieuwjaarsreceptie van Natuurpunt VA-*plus* en Milieufront Omer Wattez

- 19u30 – 23u
- Zaal De Kroon, Dorpsstraat 12, Horebeke
- We zetten het nieuwe jaar in met een hapje en een drankje.
- Graag vooraf een seintje aan MOW vzw, Dijkstraat 75 te Oudenaarde, 055/30.96.66 of info@milieufront-omerwattez.be

Donderdag 16 januari

MOW: Derdedonderdagwandeling

- 14u – 17u
- Nog te bepalen
- Iedere derde donderdag van de maand stappen we ongeveer 8 km in onze streek, vaak langs trage wegen. Met de klemtoon op wandelen en kletsen. En Omer Wattez indachtig.
- ☑ Goede wandelschoenen, afvalpickers.

Vrijdag 17 januari

HRZ: Cursus 'Vogels herkennen'

- 20u-22u
- Natuur.huis, Ransbeekstraat 1, Sint-Antelinks (Herzele)
- Tijdens deze 3 lessen krijg je een spoedcursus vogels herkennen. We doen dit aan de hand van veel fotomateriaal oefeningen en een uitstap in het veld.
- Ward De Groote, Frederik Dierickx
- Inschrijving verplicht. Leden 8 euro, niet-leden 12 euro. Max. 15 deelnemers
- www.natuurpuntherzele.be info@natuurpuntherzele.be

Zaterdag 18 januari

ZV: Werkdag Middenloop-Zwalm: Vossenhol

- 10u - 16u
- Thv ingang Vossenholstraat Zottegem
- Werkdag
- Terugzetten van een bosrand
- Koen Gintelenberg, koen.gintelenberg@telenet.be
- ☑ Stevig schoeisel en werkhandschoenen

OUD: Knotwerkdag Langemeersen

- 9u – 16u
- Meersstraat Wortegem-Petegem (Petegem a/d Schelde)
- Onderhoud van knotwilgenrijen in het reservaat. Hout wordt verdeeld onder medewerkers die ganse dag helpen knotten.
- Veiligheidsbroeken en handschoenen voor kettingzaaggebruikers beschikbaar. Ook handzaagjes en hakmessen beschikbaar. We zorgen voor drank en tussendoortjes.
- Paul Cardon, 0474 39 02 77 wgLangemeersen@gmail.com
- ☑ Eventueel takkenschaar, zaagje of hakmes meebrengen

KR: Nieuwjaarsreceptie

- 18u -24u
- Adelgoed, Omgangstraat 41, Zingem
- Het moment voor de Zingemse en Kruishoutemse leden om met een drankje en een hapje met elkaar kennis te maken.
- Inschrijven op kern@natuurpuntzingem.be
- Eddy Van Den Abeele 0474 62 20 52

Zondag 19 januari

ZV: Nieuwjaarswandeling afdeling Zwalmvallei

- 10u - 13u

Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel
Nieuwjaarswandeling doorheen het reservaat Middeloop Zwalm, met aansluitend receptie
Koen Gintelenberg
koen.gintelenberg@telenet.be
Aangepast schoeisel en kledij aan de weersomstandigheden

KRB: Winterwandeling + nieuwjaarsdrink

14u – 18u
Kerk Schorisse, Zottegemstraat te Schorisse
Een mooie landschapswandeling door het hart van het Burreken. Vanaf 16u aansluitend nieuwjaarsdrink in T'Hof ten Broucke, Hessestraat 2 te Horebeke.
Filip Hebbrecht, Renaat Vermeulen, Ronny De Clercq
Keuze uit verschillende wandelingen met inbegrip van buggy vriendelijke route.
Filip Hebbrecht, contact@burreken.be
Stevige wandelschoenen

RO: Snoeien doornhaag rond Geboortebos met nadien wandeling in het Westelijke deel van het Pyreneeën-reservaat.

14u -17u
Ooststraat thv het Geboortebos, Ronse
Rondom het Geboortebos is er een akkerstrook van 5m waarop graan staat als wintervoedsel voor de akkervogels. Deze strook moet vrijblijven van struikgewas.
Versnapering en drankje
Philippe Moreaux 0476 49 24 61, Roland Drieghe 0498 07 45 98
Laarzen, werkhandschoenen, snoeischaar

Vrijdag 24 januari

HRZ: Algemene ledenvergadering en nieuwjaarsontmoeting "De Slimste Natuurpunter"

20u – 22u
CC De Steenoven, Kerkkouter 40, Herzele
Bruno Debbaut, Frederik Dierickx
Iedereen welkom, gratis, geen inschrijving
www.natuurpuntherzele.be
info@natuurpuntherzele.be

Zaterdag 25 januari

TLES: Samen werken in en voor de natuur

Elke laatste zaterdag van de maand werken we in één van onze natuurgebieden.
Meld je aan via koen.houthoofd@gmail.com Je krijgt dan telkens een bericht om te weten waar we aan de slag gaan en wat het werk inhoudt.

KBE: Werkdag Bos t'Ename

9u - 12u en/of 13u30 - 17u
loods, Boskant 56 te Oudenaarde.
Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien.
Pieter Blondé, 0488 36 22 79
pieterblonde@hotmail.com en
Guido Tack, 0474 90 02 30
guido.tack1@telenet.be
Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

KR: Beheersdag Grootmeers

8u30-12u
Groot hekken aan Trekweg langs Schelde
Werken op natuurreservaat Grootmeers
André Vandecapelle tel 0498 45 93 42.
Werkhandschoenen, bijl of hakmes, (ketting)zaag

Zondag 26 januari

RO + VWG: ganse dag vogeltocht in de Uitkerkse Polder in Blankenberge

9 u Ronse Parking ex-Carrefour César Snoecklaan. 9u30 kerk Eke. Einde bij zonsondergang.
We trachten te carpoolen, daarom best melden dat je komt en of je vervoer hebt.
Philippe Moreaux en Patrick Alexander
Ganzen, eenden, steltlopers, meeuwen... Ook bezoek aan haven met steenlopers en paarse strandlopers en wie weet een zeehond
Philippe 0476 49 24 61
Laarzen, warme kledij, picknick.

KBE+ NPOplus: Winterwandeling in Bos t' Ename + nieuwjaarsreceptie kern Bos t' Ename & Natuurpunt Oudenaarde plus.

Wandeling 9u - 11u45 ; receptie 11.45u
9u: Prov. Archeologisch Museum (PAM), Lijnwaadmarkt 20 te Ename
11.45u: Loods van Bos t' Ename, Boskant 56, Mater
Guido Tack, 0474 90 02 30
Goede wandelschoenen

TLES: startactiviteit

14-17u
VIBLO Leieland, Kouter 93 (hoek van kruispunt Kouter) Deinze.
Nog nooit ging een startactiviteit door in ons natuurgebied in Zeveren, een blunder die we dit jaar meteen willen rechtzetten. Met meerdere gidsen verkennen we de Zeverenbeek, de Blekerij, Zeveren Planke en de vogelkijkhut. Er is een speelse wandeling specifiek voor jonge gezinnen. We sluiten af met gratis pannenkoeken en geven je een overzicht van alle nieuwe activiteiten.
Meerdere gidsen
Koen Houthoofd

Woensdag 29 januari

RO: Lokale Algemene Vergadering: bespreking lokale werking, reservaten en hun beheer, excursies, bestuur....

20u tot 22u30
't Kaaspalet, Fostierlaan 13, Ronse
Wij hebben graag een uitgebreid bestuur, ook met veel leden zonder specifieke functie maar wel met enthousiasme. Voel je je hiertoe geroepen: geef je op en vervoeg onze ploeg vrijwilligers, actief in het veld maar wees ook welkom op onze bestuursvergaderingen en beslis mee!
Philippe Moreaux,
voorzitter: 0476 492 461

Vrijdag 31 januari

HRZ: Cursus 'Vogels herkennen'

Zie vrijdag 17 januari

FEBRUARI 2020

Februari - maart

KRB: paddenoverzetactie aan Rovorst N°33 te Zegelsem

- Nader te bepalen
- Rovorst 33 te Zegelsem
- Elke jaar trekken kikkers en padden naar hun voortplantingsplaatsen. Tijdens deze tocht moeten ze verschillende wegen kruisen. Om te vermijden dat er slachtoffers vallen plaatsen we schermen en vangen we de diertjes op. We zetten ze veilig aan de overzijde van de weg.
- www.burreken.be
- Filip Hebbrecht, contact@burreken.be
- handschoenen

Zaterdag 1 februari en zondag 2 februari

OUD: Beheerswerken reservaat Heurnemeersen

- Af te spreken
- Af te spreken
- Beheerswerken natuurreservaat Heurnemeersen: knotten, afzetten houtopslag en zwerfvuil ruimen. We hebben nog vele handen te kort!
- Graag contact opnemen met Davy De Groote om uur en plaats af te spreken.
- Davy De Groote, 0485 62 82 26, Dgdavy1980@gmail.com

Zaterdag 1 februari

KRB: halve dag werken in de natuur

- 9u- 12u30
- Perreveld t.h.v N°14 te Zegelsem
- Niets zo heerlijk als de handen uit de mouwen steken in en voor de natuur. Allerlei klusjes zijn voorzien zoals maaien, afval opruimen, werken aan het Natuur.huis...
- www.burreken.be
- Ludo Vanderlinden, tel 0479 46 69 37, contact@burreken.be
- werkhandschoenen

HOU: Jaarlijkse Algemene Ledenvergadering

- 18u30-22u
- Muziekcentrum De Garage, Kerkkouterstraat 62, Bavegem (Sint-Lievens-Houtem)
- We blikken terug op het voorbije werkjaar en verklappen de plannen voor het komende werkjaar bij een hapje en een drankje.
- Erwin De Clercq 0476 37 36 59

Zondag 2 februari

VWG: Vogeltocht Schouwen-Duiveland

- 7u tot 18u30 à 19 u
- Kerk Eke, Kerkplein
- Op zoek naar wintervogels en typische watervogels zoals ganzen, eenden en steltlopers. Hoogtepunt van de dag kan de IJseend worden aan Brouwersdam!
- Niko Van Wassenhove (09 385 74 58) en Ludo Vanderlinden (0479 46 69 37)
- We maken de verplaatsing per wagen kostendelend (o.a. de tunnel). We eten binnen en om verzekerd te zijn van je tasje soep en een plaats binnen, zend je een email naar paul@vwg-vlaamseardennenplus.be.
- Niko Van Wassenhove – 09 385 74 58
- Warme winddichte kledij, verrekijker, vogelgids, telescoop en lunch

Vrijdag 7 februari

ZV: Algemene Ledenvergadering afdeling Zwalmvallei

- 20u - 23u
- B&B Het blauwe huis, Langendries 58, Zottegem
- Samenstellen van het bestuur 2020 + bij een hapje en drankje ervaringen en gedachten wisselen over de natuur en de werking van onze afdeling
- Koen Gintelenberg koen.gintelenberg@telenet.be

HRZ: Cursus Steenuilen

- 19u – 22u30
- Buurthuis Meierskouter, Sint-Maartenstraat 28, Erpe-Mere
- Activiteit i.s.m. Natuurpunt Erpe-Mere
- Dries Van Nieuwenhuyse
- Inschrijving verplicht
- Peter D'Hondt natuurpunt.erpemere@gmail.com

Zaterdag 8 februari

HRZ: Cursus 'Vogels herkennen'

- Zie vrijdag 17 januari

KR: Beheersdag Grootmeers

- 8u30-12u
- Groot hekken aan Trekweg langs Schelde
- Werken op natuurreservaat Grootmeers
- André Vandecapelle, 0498 45 93 42.
- Werkhandschoenen, bijl of hakmes, (ketting)zaag

OUD: Knotwerkdag Langemeersen

- Zie zaterdag 18 januari

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm

- 10u - 16u
- Wordt rondgestuurd ifv de uit te voeren werken. Mail contactpersoon voor opname in de mailinglist.
- Koen Gintelenberg koen.gintelenberg@telenet.be

Vrijdag 14 februari

HRZ: Cursus Steenuilen

- Zie vrijdag 7 februari

Zaterdag 15 februari

ZV: Werkdag Perlinkvallei

- 9u - 12u
- Parking Kerk Sint-Blasius-Boekel, Marlboroughstraat.
- Onderhoud bospoeltjes, paden en perceelsranden
- Vincent Decroock vincent.decroock@proximus.be
- Spade en schop

Zondag 16 februari

OUD: Landschapswandeling Wortegem - Bouveloo - Hemsrode

- 14u - 17u
- Wortegem-Petegem, parking kerk van Wortegem Waregemsesteenweg 1
- Wandeling langs rustige wegen in het licht golvend gebied tussen Schelde- en Leievallei, ongeveer 8 km.
- Paul Cardon, 0474 39 02 77 Cardon.paul@gmail.com
- Goede wandelschoenen

HRZ: Winterse wandeling

14u-17u
Natuur.huis, Ransbeekstraat 1, Sint-Antelinks (Herzele)
Wandeling met als thema 'De natuur heeft zijn jas nog aan'. Wandeling voor gezinnen met de kinderen op de voorgrond.
Frederik Dierickx
Iedereen welkom, gratis, geen inschrijving
www.natuurpuntherzele.be
info@natuurpuntherzele.be
Laarzen of stevige wandelschoenen

Woensdag 19 februari

MOW: Lezing 'Grootouders voor het klimaat'

19.30 – 21.30
Jeugdcentrum Jootie, Hofstraat 14 in Oudenaarde
Voor velen is de klimaatverstoring nog onduidelijk en beangstigend: waar gaan we naartoe, en gaan wij als gewone burgers de rekening gepresenteerd krijgen? Koen Platevoet neemt zowel de huidige situatie als mogelijke oplossingen zorgvuldig onder de loep. Neem gerust een klimaatscepticus mee naar de lezing. We mikken op een breed publiek!
Koen Platevoet
Inschrijven via info@milieufrontomerwattez.be

Donderdag 20 februari

MOW: Derdedonderdagwandeling

Zie donderdag 16 januari

Vrijdag 21 februari

HRZ: Cursus Steenuilen

Zie vrijdag 7 februari

Zaterdag 29 februari

KBE: Werkdag Bos t'Ename

TLES: Samen werken in en voor de natuur

Zie zaterdag 25 januari

HRZ: Nestkastjes bouwen en vetbollen maken

14u-17u
Natuur.huis, Ransbeekstraat 1, Sint-Antelinks (Herzele)
Voor kinderen en hun ouders.
Patrick Rouckhout
Inschrijving verplicht. Leden 2€, niet-leden 5€
www.natuurpuntherzele.be
info@natuurpuntherzele.be

MAART 2020

Zondag 1 maart

VA+ VWG: Op zoek naar spechten en mezen in het Kluisbos

7u – 10u
parking van het recreatieoord Kluisbos, Poletsestraat Ruien
Voorjaarsgeluiden en territoriumgedrag van boomklevers, mezen (o.a. glanskop) en spechten, mogelijks middelste bonte specht.
Thijs Lietaer, 0473 58 17 14.
Warme kledij, goed schoeisel, verrekijker.

VA: Landschapswandeling in Ellezelles

14u – 17u
Kerk Ellezelles, Place, Ellezelles
Gluren bij onze zuiderburen. Deze gevarieerde wandeling situeert zich in het heuvelend landschap ten westen van Ellezelles. We doorkruisen twee valleitjes, de Tordoir en de Gogan, op zoek naar de eerste lenteverschijnselen.
Filip Keirse, 0487 64 79 01
filip.keirse@telenet.be
Waterdicht schoeisel, verrekijker

Vrijdag 6 maart

MOW Leievallei en Velt Leieland: filmvoorstelling 'The Biggest Little Farm'

Leietheater, Brielstraat te Deinze
"The Biggest Little Farm" volgt twee dromers en hun geliefde hond wanneer ze een keuze maken die hen hun klein appartement in L.A. doet verlaten. Ze trekken naar het platteland om één van de meest markante boerderijen in zijn soort te bouwen in volledige co-existentie met de natuur. De film beschrijft hun bijna tien jaar durende poging om de utopie te creëren die ze nastreven.
Inkom: 6 euo – leden Velt en MOW: 4 euro. Reservatie wenselijk via ticketsysteem www.leietheater.be
Wim Bracke – bracke.wim@skynet.be

Zaterdag 7 maart

KRB: halve dag werken in de natuur

9u- 12u30
Perreveld t.h.v N°14 te Zegelsem
Niets zo heerlijk als de handen uit de mouwen steken in en voor de natuur. Allerlei klusjes zijn voorzien zoals maaien, afval opruimen, werken aan het Natuur.huis...
www.burreken.be
Ludo Vanderlinden, 0479 46 69 37, contact@burreken.be
werkhandschoenen

KR: Beheersdag Grootmeers

Zie zaterdag 8 februari

Zondag 8 maart

OUD + VWG: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde

6.30-9.30u
Parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde Minderbroederstraat).
We luisteren en genieten van de vogelzang van de eerste boodschappers van de lente. Ideaal voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een paar vogelwijsjes.
André Wandels, 09 383 66 25
Laarzen, verrekijker

ZV: Lentemaaltijd 2020

Vanaf 11u30 – ca 15u
Feestzaal Bevengemse Vijvers, Bevegemse Vijvers 1, Zottegem
Eetfestijn van de afdeling Zwalmvallei
Op zondag 8 maart 2020 heeft Natuurpunt Zwalmvallei zijn jaarlijkse Lentemaaltijd. Daarmee steun je de aankoop van natuurgebieden in de Zwalmvallei. Wij serveren, naast een Natuurpuntig aperitief: een kleurrijk veggiebord, warme beenhesp of een gevarieerde koude visschotel.
Prijs: 16 euro voor volwassenen en

9 euro voor kinderen.
Kaarten te bekomen via een formulier op www.natuurpuntzwalmvallei.be of bij Annie Muller, annie.muller@pandora.be 0477/78 03 07

Woensdag 11 maart

MOW: Afvalarm Leven

- 19u30 - 22u
- Gemeentelijk ontmoetingscentrum Racing, Grote Markt 20 in Gavere
- Op woensdag 11 maart geeft Prof. Dr. Nele Vandersickel een uiteenzetting over leven met zo weinig mogelijk afval en verspilling via de weg van het minimalisme. Als mede-oprichter van de website schonestadsmeisje zal ze meer uitleg geven over de eenvoud van duurzaam leven, a.d.h.v. praktische tips. Gratis toegang.
- Inschrijven is noodzakelijk via info@milieufrontomerwattez.be of 055 30 96 66.

Vrijdag 13 & zaterdag 14 maart

JNM ZV: ini activiteit Middenloop Zwalm

DE JUNGLE VAN ZWALMVALLEI

- 13 maart 17u, 14 maart 17u
- Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel
- Voor ini's (12 – 15 j) en groten (16 - 26j): Van vrijdagavond tot zaterdagnamiddag gaan we samen op zoek naar de zotste waarnemingen in de streek. Nachtvlinders, muizen, watersalamanders, plantjes en zoveel meer!
- Lenssensmargot@gmail.com

Zondag 15 maart

RO + VWG: Ganse dag vogeltocht naar De Blankaart, groot meer omringd door moerassige broeken rond Diksmuide

- 9u parking Auto-5 in de César Snoecklaan Ronse. Mogelijkheid aan te sluiten aan de kerk Kerkhove om 9u20 of om 10u15 te Woumen-Diksmuide op de parking van het reservaat De Blankaart ten N vh kasteel.
  Terug in Ronse 20u.
- We trachten te carpoolen, ook mensen zonder auto kunnen mee. Daarom best inschrijven om alles te regelen.
- Philippe Moreaux, 0476 49 24 61 en Patrick Alexander
- Watervogels: ganzenslaapplaats, reiger- en aalscholverskolonie, enz
- Laarzen (geen wandelschoenen), warme kledij, pick-nick

KR: Vroegemorgenzangtocht

- 6u30 - 9u30
- Parking De Zandvlooi Passionistenstraat 48, Kruisem
- Herkennen van vogels aan de hand van hun zang en het gebruiken van hun biotoop
- André Wandels
- André Wandels, 09 383 66 25
- Verrekijker, stapschoenen of laarzen

Donderdag 19 maart

MOW: Derdedonderdagwandeling

- Zie donderdag 16 januari

Zaterdag 21 maart

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm

- 10u - 16u
- Wordt rondgestuurd ifv de uit te voeren werken. Mail contactpersoon voor opname in de mailinglist.
- Koen Gintelenberg; koen.gintelenberg@telenet.be

Zondag 22 maart

VA: Ledencafé (algemene vergadering)

- 9u30: een sterke koffie of een kruidige thee met ontbijtkoeken.
  10u: visuele terugblik op de activiteiten van het voorbije jaar in het Burreken, de Maarkebeekvallei en het Paddenbroek + tip van de sluier opgelicht van het programma voor 2020
- 't Hof Wijmenier, Wijmenierstraat 20, Maarkedal
- Dit alles in een gezellige sfeer bij een kapperend haardvuur en in het gezelschap van vrienden en een streekbier als afsluiter
- Gratis. Alle leden van Natuurpunt afd. Vlaamse Ardennen zijn van harte welkom !
- Vooraf inschrijven via 055 30 98 10 of johan.cosijn@telenet.be

OUD: Algemene ledenvergadering en wandeling

- Wandeling: 9u; ledenvergadering 10.45u
- Zaaltje Oude Gemeenteschool op het plein te Mullem. Mullemstraat 3
- Om 11u een gezellige bijeenkomst met een drankje terwijl wordt uitgelegd wat er allemaal in de afdeling gebeurt. Zin om mee te helpen in het bestuur? Kom zeker langs.
- Alexander Van Braeckel, 0473 85 45 62, alexandervanbraeckel@telenet.be en Lies Van Der Mast

HRZ: Vroege voorjaarswandeling in het Duivenbos

- 9u30-12u en 14u-17u
- Natuur.huis, Ransbeekstraat 1, Sint-Antelinks (Herzele)
- Twee wandelingen
- Patrick Rouckhout, Frederik Dierickx
- Iedereen welkom, gratis, geen inschrijving
- www.natuurpuntherzele.be
  info@natuurpuntherzele.be
- Laarzen of stevige wandelschoenen

Vrijdag 27 maart

MOW: Lezing: Algen kunnen de wereld redden!

- 19u
- Huis van de Mens, Zuidstraat 13, Ronse
- De groeiende wereldbevolking heeft behoefte aan nieuwe duurzame hulpbronnen voor gezond voedsel en diervoeder, en voor chemicaliën. Algen produceren een verscheidenheid aan verbindingen via conversie van CO_2, voedingsstoffen en licht, en bieden potentieel als hernieuwbare grondstof.
- Lezing van Christiaan Thoen
- i.s.m. Vormingplus Vlad., Huisvande-Mens Ronse, TRAP Ronse
- Inschrijving: info@milieufrontomerwattez.be

Zaterdag 28 maart

HRZ: Nacht van de Steenuil

- 20u-22u30
- Natuur.huis, Ransbeekstraat 1, Sint-Antelinks (Herzele)
- Spreekbeurt 'Steenuilenproject 2020' door Dries Van Nieuwenhuyse. Aanslui-

tend wandeling
Dries Van Nieuwenhuyse en Danny Schockaert
www.natuurpuntherzele.be
info@natuurpuntherzele.be

KBE: Werkdag Bos t'Ename
TLES: Samen werken in en voor de natuur

Zie zaterdag 25 januari

TLES: Film 'Costa Rica'

20-23u
Ter Wilgen, Poelstraat 70, Deinze
Zie pagina 20
Karel De Waele, Luc Mincke en Annemie Verschueren
2,5 euro pp.

WBE, OUD, NP CVN: Vormingsmoment

9u-13u30
Loods, Boskant 56, Ename
Takken busselen en bakken met houtgestookte oven
Pieter Blondé, 055 33 54 49
Ook geschikt voor kinderen

Zondag 29 maart

TLES: voorjaarsbloeiers en natuurweetjes langs de Zeverenbeek

10u tot 12u
Kerk Zeveren, kerkstraat Deinze
Op de 1ste dag van de lente kuieren we langs trage wegen en zien we wat er al bloeit in ons mooi dorpje: slanke sleutelbloem, klein hoefblad, pimpernoot. Kom ze ontdekken op deze leuke, familiale wandeling.
Eddy Vervynck 0496 62 63 03 en Wim Vercruysse

APRIL 2020

Van zondag 5 april tot zondag 25 oktober

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen

14u -18u
Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel
Van zondag 5 april tot zondag 25 oktober is de Boembekemolen elke zondag geopend van 14 tot 18u. We zullen je er graag verwelkomen in de molen en op ons terras! De Boembekemolen is bovendien hét vertrekpunt voor een lichtvoetige of stevige wandeling in de Zwalmvallei. Kaartjes en diverse info beschikbaar in de molen.

Zaterdag 4 april

KRB: halve dag werken in de natuur

9u- 12u30
Perreveld t.h.v N°14 te Zegelsem
Niets zo heerlijk als de handen uit de mouwen steken in en voor de natuur. Allerlei klusjes zijn voorzien zoals maaien, afval opruimen, werken aan het Natuur.huis...
www.burreken.be
Ludo Vanderlinden, 0479 46 69 37, contact@burreken.be
werkhandschoenen

Zondag 5 april

KR: Vroegemorgenzangtocht

6u30 - 9u30
Parking De Zandvlooi Passionistenstraat 48, Kruisem
Herkennen van vogels aan de hand van hun zang en het gebruiken van hun biotoop
André Wandels
André Wandels, 09 383 66 25
Verrekijker, stapschoenen of laarzen

ZV: Ronde ontbijt @ Boembekemolen

9u – 11u
Boembeke 18, Brakel
In de aanloop naar de doortocht van de Ronde Van Vlaanderen zal er een stevig koersontbijt voorzien worden. De prijs bedraagt 15 euro p.p. en de opbrengst gaat integraal naar het beheer van de molen.
Inschrijven via carlaverdonckverdonck@hotmail.com en betalingen ten laatste op 27 maart 2020 op reknr : BE86 8905 4414 2850
Carla Verdonck 0472 89 81 70

Zondag 12 april

OUD + VWG: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde

6.15-9.15u
Parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde Minderbroederstraat)
We luisteren en genieten van de vogelzang van de eerste boodschappers van de lente. Ideaal voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een paar vogelwijsjes.
André Wandels, 09 383 66 25
Laarzen, verrekijker

Paasmaandag 13 april

VA+ WMBV + OUD: Gezinswandeling in de Maarkebeekvallei

14u – 17u
kerk van Maarke, Maarkeweg-Kokkerellestraat
Natuurwandeling in de Maarkebeekvallei met speciale aandacht voor de voorjaarsbloeiers in het Eeckhoutbos en het Longkruidbosje.
Johan Cosijn, 055 30 98 10.
Stevig schoeisel of laarzen, verrekijker.

Zaterdag 18 april

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm

10u - 16u
Wordt rondgestuurd ifv de uit te voeren werken. Mail contactpersoon voor opname in de mailinglist.
Koen Gintelenberg koen.gintelenberg@telenet.be

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD
alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen
MICHAEL BEKAERT
Ganzendam 9 - 9890 Vurste
T. 0497 43 01 79

RO: Bezoek aan het Muziekbos en St-Pietersbos te Ronse

- 15 u kerk Louise-Marie. Terug om 18 u
- Nadien mogelijkheid tot het eten van een democratische lekkere kaasschotel in het naast de kerk liggende parochiehuis: zie verder
- Lieve Mornie, 0473 89 80 65 en Ringo Vanovertvelt
- Laarzen of wandelschoenen

RO: Kaasavond ten voordele van onze reservaten

- Vanaf 17u30 bar open, eten vanaf 18u30
- Parochiezaal La Salette naast kerk Louise-Marie
- Volw. 15 euro, kind 10 euro. Keuze tussen kaasschotel, veggie- of vleesballetjes in tomatensaus, power-point natuurvoorstelling, tombola
- Kaarten te verkrijgen bij Jo Glibert, 0477 51 94 19 en Karolien Belet koeindeliving@telenet.be

HRZ: Elfen - en kabouterwandeling

- 14u - 17u
- Natuur.huis, Ransbeekstraat 1, Sint-Antelinks (Herzele)
- Kom samen met de elfen en kabouters wandelen in het Duivenbos. Kom zelf verkleed in je favoriete bosfiguur (paddenstoel, kabouter, elfje, aardmannetje, vuurvlieg, ...)
- Diede Huyghe
- Voor kinderen tussen 4 en 10 jaar en hun ouders. Gratis.
- Diede Huyge, diedehuyge@gmail.com
- Iets om droog op te kunnen zitten en laarzen/wandelschoenen

Zondag 19 april

OUD: Deelname aan de Vlaamse Ardennendag

- 08.15u -17.45u
- Carpoolen vanaf Leupegem parking kerk (oude Ronseweg) 8.15u
- In de voormiddag bezoeken we het Raspaillebos o.l.v. een plaatselijke gids. In de namiddag bezoeken we de Everbeekse bossen o.l.v. Paul Cardon.
- Paul Cardon, 0474 39 02 77 Cardon.paul@gmail.com
- goede wandelschoenen, picknick voor 's middags

NP VA-plus: Vlaamse Ardennendag

- Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel
- Zie deze Meander op pagina 40

Woensdag 22 april

HRZ: Uiltjes haken - voor hakers (m/v) met ervaring

- 19u30
- Parochiezaal Livinuskring Sint-Lievens-Esse
- Activiteit in samenwerking met KVLV
- Vooraf inschrijven bij Trui Mortier
- Trui Mortier trui_mortier@hotmail.com
- Info rond mee te brengen materiaal wordt bezorgd na inschrijving.

Zaterdag 25 april

KRB + PWG: Lentebloeiers in het natuurreservaat 't Burreken

- 10u - 13u
- Kerk Schorisse (Maarkedal), Zottegemstraat.
- Plantenwandeling voor beginners.
- Marie-Anne De Geest, 0474 56 05 04
- Flora, loep, laarzen of stevige stapschoenen.

KBE: Werkdag Bos t'Ename
TLES: Samen werken in en voor de natuur

- Zie zaterdag 25 januari

WBE, OUD en Gezinsbond: Bushcraft in Bos t'Ename

- 14u
- Einde Kapellestraat Ename (voetbalplein)
- De kunst van het leven en overleven in de natuur, in harmonie met en respect voor de natuur
- Pieter Blondé, 055 33 54 49

Zaterdag 25 april

HRZ: Natuurpunt party

- 20u
- Locatie nog te bepalen
- www.natuurpuntherzele.be info@natuurpuntherzele.be

Zondag 26 april

RO + PWG: Planteninventarisatie Hotond, Ronse

- 10u - 13u
- Parking tegenover de Hotond molen, Hoek Zandstraat (N 425) – Riekestraat, Ronse
- Heidi Demolder, 0476 40 34 52.
- Flora, loep, laarzen of stevige stapschoenen.

TLES: Aperitiefwandeling in stadsbos Deinze

- 9u30
- De Ceder, Parijsestraat Deinze
- Het stadsbos van Deinze is best een boeiende locatie, een mix van een heel oude dreef en een jong bos. Dit resulteert in een verscheidenheid van waarnemingen en ervaringen.
- Marcel Van Oost
- Organisatie De Ratel – aperitief om 11u30 in cafetaria De Ceder – inschrijving verplicht via www.natuurpunt.be/agenda/aperitiefwandeling-het-stadsbos-van-deinze-38321. Max deelnemers 40, zorg dat je op tijd bent ingeschreven!

KR: Wandeling in het Vuilbroek

- 14u-16u
- Speelplein Kruishoutem thv Warandestraat 2
- Voorjaarsbloeiers in brongebieden
- Axel Heyerick
- Axel Heyerick, 0497029 94 73 axel.heyerick@gmail.com
- Laarzen of stevige stapschoenen, veldgidsen, verrekijker

ZV+ JNM: Feestdag 40 jaar natuurbescherming te Zottegem

- 11u – 22u
- Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel
- Zie laatste pagina van deze Meander
- devuystkarel@gmail.com

Woensdag 29 april

HRZ: Uiltjes haken - voor hakers (m/v) met ervaring

- Zie woensdag 22 april

Einde van een lange traditie?

Schotland

Van 24 mei tot 3 juni 2019 ging Natuurpunt Vlaamse Ardennen naar Roemenië. Tenzij er voor de volgende keer vrijwilligers opstaan, was dit de laatste grote buitenlandse reis ingericht door leden van Natuurpunt voor leden van Natuurpunt. Zo komt er wellicht een einde aan een lange traditie die begon in 1981.

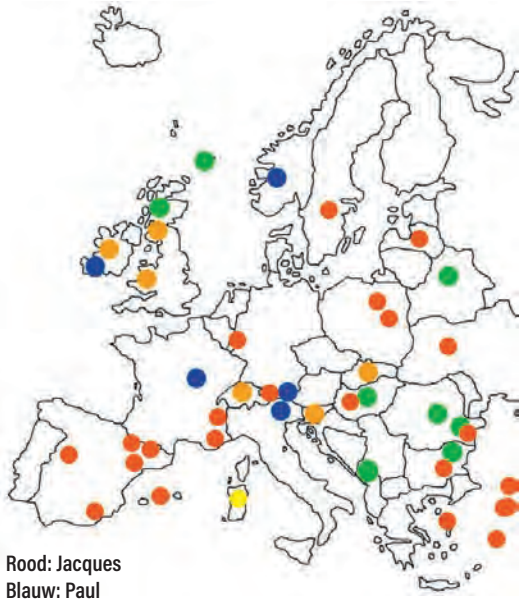

Rood: Jacques
Blauw: Paul
Oranje: Paul en Michel
Groen: Michel
Geel: Karel

Toen er van Natuurpunt nog geen sprake was, waren heel wat natuurminnaars lid van De Wielewaal. In 1973 richtte Ulrich Libbrecht samen met (ex-)collega Paul Van Ceunebroeck in hun school, VTI Sint-Lucas in Oudenaarde de natuurgroep 'Jeugd en Natuur' (J&N) op. De groep ontplooide al snel een hele waaier van activiteiten gaande van natuurzoektochten, gegidste wandelingen, daguitstappen en nog heel wat meer. Vier jaar na de oprichting van J&N trok Paul voor de eerste keer met de groep naar het buitenland, naar de Hoge Veluwe. Elk jaar kwam er een nieuwe buitenlandse bestemming in het programma. Maar na de reis van 1980 (Auvergne) werd Paul gevraagd om deze reis nog eens in te richten voor de Wielewaalafdeling. Om de twee jaar werden de bestemmingen afwisselend voor J&N en de Wielewaal georganiseerd. Intussen was ook Jacques Vanheuverswyn als reisorganisator aan de slag gegaan, zodat er voor de Wielewaalleden elk jaar een natuurreis naar het buitenland aangeboden werd. Vanaf 1988 stapte ikzelf mee in de organisatie van J&N en leerde zo de knepen van het vak. Vanaf 1993 waren Paul en ikzelf om de twee jaar

verantwoordelijk voor een reis naar nieuwe bestemmingen. In de even jaren was het de beurt aan Jacques. In 2001 fusioneerden De Wielewaal en de BNVR (Belgische Natuur- en Vogelreservaten) tot Natuurpunt maar de reistraditie werd gewoon verder gezet.

In 2003 moest Paul noodgedwongen afhaken en na het verdwijnen van het IJzeren Gordijn opende zich een waaier van nieuwe bestemmingen in Centraal en Oost-Europa. Om zeker te zijn dat de organisatie ter plekke probleemloos zou verlopen werd een beroep gedaan op lokale natuurreisagentschappen. Naast hun kennis van de taal konden deze lokale gidsen ons bovendien naar de beste locaties leiden. Zo konden onze leden kennis maken met de rijkdom aan planten en dieren in landen die – alleen al omwille van de taal – voor de meesten onder ons onbereikbaar waren.

Einde van de traditie

Hoewel er aan interesse voor de reizen geen gebrek was – elke keer moesten kandidaten op de wachtlijst geparkeerd worden – en de formule dus duidelijk nog niet versleten was, heb ik een jaar na Jacques besloten om er mee op te houden.

Om te beginnen is er de leeftijd. De kans dat het lichaam op een of andere manier niet meer mee wil neemt toe met de jaren en dat is een risico waar men zomaar niet naast kan kijken. Daarnaast is er ook de toenemende 'juridisering' van de maatschappij en dus ook van Natuurpunt. Het is niet zo heel duidelijk meer waar de verantwoordelijkheid en de aansprakelijkheid ligt van de reisbegeleider en dat is een druk die toch wel zwaar op de schouders ligt. Ten derde hebben de Greta en Anuna met de klimaatmarsen mij ook (persoonlijk) met een morele vraag opgezadeld. Kunnen wij als natuurvereniging, die zorg voor de natuur (en dus ook van de hele aarde) hoog in het vaandel voeren, zomaar blijven voortgaan met het maken van vliegtuigreizen naar al dan niet verre bestemmingen om daar dan te zien hoe mooi diezelfde natuur wel is.

Mooie dagen

Maar in de loop van bijna 40 jaar hebben we heel wat moois meegemaakt en kunnen we genieten van heel wat fijne herinneringen.

Toegegeven, wanneer Michel mij aansprak om enkele anekdotes op te diepen uit mijn archief van Wielewaalreizen, brak bij mij een lichte paniek en nog net geen angstzweet uit. Hoe begin je in godsnaam aan een korte revue van zoveel mooie herinneringen? Als ik al die ouwe koeien uit de gracht wil halen, dan barst deze Meander uit zijn voegen en dat kan niet echt de bedoeling zijn, dacht ik.

Droogweg samengevat heb ik de volgende zwerftochten op mijn kerfstok: Auvergne (1981), het Lechtal (1983), Ierland 1 (1985), Noord-Italië (1987), de USA (1989), Noorwegen (1991), Schotland (1993), Wallis (1995), Ierland 2 (1997), Slowakije (1999), Wales (2001) en Slovenië (2003). Dat zijn er dus exact een dozijn en toen vertrok ik met pensioen en nam mijn maat Michel de fakkel over.

De eerste expedities stammen nog uit het predigitaal tijdperk en waren echt pionierswerk. Het internet, Google Maps, Booking.com, de smartphone, Ipad,... bestonden nog niet en ook Greta en Anuna zaten nog lang niet in de bloemkolen. Dus was het behelpen met heel veel brieven, een bezoek aan Atlas en Zanzibar in Gent en met de gewaardeerde medewerking van Jeka en de vehikels van de Scheldevallei in Eine.

Hongarije

De lokale taxi in Roemenië.

Veel schoon, jong vrouwvolk rond 1 Amerikaanse buschauffeur Charlie in 1989

Seiser Alm (Zuid-Tirol, Italië)

Cliffs of Moher (Ierland)

Eén en ander resulteerde telkens in een bescheiden reisgidsje, dat oorspronkelijk tot stand kwam op de stencilmachine van Arseen en Yvette. Evenveel beduimelde reisverslagen rusten nog steeds op mijn zolderkamer. Naast een omvangrijke stapel schoendozen, waarin duizenden en duizenden diaatjes verstopt zitten. Gelukkig heb ik later deze prehistorische prentjes digitaal omgezet op mijn laptop en daaruit heb ik enkele sprekende exemplaren opgediept.

Bij wijze van voorbeeld maak je kennis met enkele oude koeien. Voor het nageslacht en om nog eens na te mijmeren over lang vervlogen tijden.

Paul

Wellicht heb ik tussen 1983 en 2018 zo'n 23 natuurreizen begeleid voor onze Wielewaal-Natuurpuntafdeling. Hierover herinneringen oprakelen zou een ganse Meander kunnen vullen... om de volledigheid van deze traditie nog wat aan te vullen moeten zeker Lucien Van Doorne en Karel De Waele vermeld worden, die óók enkele reizen begeleid hebben.

Mijn alleereerste reis naar het Lechtal-Tirol in juli 1983 is het begin geworden van een tweejaarlijkse traditie voor het begeleiden van onze toenmalige Wielewaalreizen. De gezapige groepssfeer en het bekijken van alle natuurfacetten door zovele specialisten-medereizigers zal altijd het sterkste punt blijven van al deze reizen.

De grootste uitdaging was wellicht de eerste reis naar de Spaanse Pyreneeën toen we met 108 deelnemers (2 volle bussen van 49 personen en 10 personen met de wagen) een 14-daagse superreis beleefd hebben.

De gekste bestemming, per bus uit België, was wellicht de reis naar Oekraïne in 1994. Deze reisbestemming vergde véél inspanningen zoals het ophalen van het groepsvisum in de ambassade in Brussel op een vastgelegd uur. Het record van 4 u aanschuiven aan de grens met Polen zal wellicht niet meer verbroken worden. Anderhalf uur rijden achter een politie-escorte tegen meer dan 100km/u zal wellicht ook voor de busmaatschappij uniek zijn. Toch was ook dit een geslaagde reis met tevreden deelnemers, wat steeds het streefdoel geweest is!

Jacques

Wit-Rusland is voor mij ongetwijfeld de meest authentieke bestemming geweest uit deze rijke geschiedenis, vanaf de ontvangst in originele klederdracht in het gasthuis tot de ongerepte oerlandschappen en de ontmoeting met de Laplanduil. Ook Roemenië met als hoogtepunten een verkenning van de Karpaten en de ongelooflijke ervaring van de Donaudelta zullen altijd in de herinneringen gegrift blijven van wie er bij was. Ierland, Schotland en vooral Shetland ... nergens heb ik het gevoel van het (geografisch) einde van de wereld meer ervaren. De combinatie van harde wind, steeds wisselende luchten en de reusachtige zeevogelkolonies zijn om nooit te vergeten

Maar boven alles ben ik mijn medereizigers dankbaar voor hun hartverwarmende vriendschap die ik bij alle reizen mocht ervaren.

Michel

De redactie wenst uit naam van VA+ alle reis-begeleiders te bedanken voor hun jarenlange zeer gewaardeerde inzet.

somethingellis
GRAFISCH ONTWERP // INTERIEURFOTOGRAFIE
GSM 0479 433 711 // ELLIS.DEVUYST@GMAIL.COM // WWW.SOMETHINGELLIS.BE

Vlaamse Ardennensap

We steken niet onder stoelen of banken dat de eerste lichting Vlaamse Ardennensap veel voeten in de aarde heeft gehad. Uiteindelijk is het er dan toch gekomen. Kern Rondom Burreken mocht de spits afbijten; hopelijk volgen volgend plukseizoen tal van andere afdelingen hun voorbeeld.

Het streeklabel kwam tot stand onder impuls van onze koepel Vlaamse Ardennen *plus* die zich liet inspireren door het initiatief van de Everbeekse bossen die eveneens onder eigen naam een appelsap op de markt heeft gezet. Het is de bedoeling gezamenlijk een eigen streekappelsap op de markt te brengen onder de naam van Natuurpunt. Op deze wijze willen we allereerst de bijzondere eigenschappen van het appelsap benadrukken: geheel natuurlijk, onbespoten en smaakvol. Maar nog belangrijker is de herwaardering van de hoogstamboomgaarden in de Vlaamse Ardennen en het streven naar behoud van de streekeigen rassen als leverancier van een overheerlijk sap. Met een regelmatige pluk van eigen en private boomgaarden door onze afdelingen hopen we zowel vrijwilligers, leden en particulieren aan te zetten tot een beter onderhoud en regelmatige verjonging of hernieuwing van hun hoogstamboomgaarden. Ze ondersteunen hiermee onze strijd om het behoud van deze ecologisch erg belangrijke en voor ons landschap kenmerkende kleine landschapselementen.

Wie het komende fruitseizoen appelen op overschot heeft, kan ze in onderlinge afspraak door de lokale Natuurpunt-afdeling laten plukken. Uiteraard steken we ook graag een handje toe bij de aanplanting en inrichting van nieuwe hoogstamboomgaarden. We doen hierbij een beroep op het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen (RLVA).

Wil je genieten van een lekker glas appelsap, informeer dan bij je lokale afdeling of ze nog eigen appelsap in voorraad hebben of bestel alvast je aandeel voor het komende fruitseizoen.

Dirk Criel

natuurkijkers.be
oog in oog
met de natuur

Bestel via onze WEBSHOP!
www.natuurkijkers.be
Met gratis verzending.

Dé speciaalzaak voor al uw optische instrumenten

Verrekijkers, telescopen, loupes, sterrenkijkers, microscopen, ...
Demonstraties op aanvraag

Nederstraat 25
9700 Oudenaarde
+32 (0)55 61 33 13
info@natuurkijkers.be
www.natuurkijkers.be

Natuurkijkers.be is een merknaam van
Optiek Van Ommeslaeghe, Nederstraat 20

STEENMARTER

Mobiliteitsorganisatie VAB heeft in vijf jaar tijd vijf keer meer meldingen gekregen van marterschade. Een stroomstootapparaatje in de motorkap kan schade vermijden.

(De Morgen, 21-09-2019)

EEN LEUGENTJE OM SLECHTWIL

Joke Schauvliege (CD&V) die in de Vlaamse regering bevoegd was voor klimaat beweerde steeds dat Vlaanderen er zou in slagen om, zoals Europa het voorschrijft, de uitstoot van broeikasgassen tegen 2020 met 15,7 % te verlagen zou halen. Al na twee weken erkent Zuhal Demir, de nieuwe minister (van een regering met dezelfde partijen) al dat deze doelstellingen niet gehaald kunnen worden maar in het regeerakkoord staan geen extra maatregelen om alsnog een inhaalbeweging te doen. Om sancties te vermijden zal Vlaanderen dus zijn klimaatschuld moeten afkopen bij landen die meer doen dan verwacht. Dat kan misschien in Wallonië gebeuren, voor zowat 40 miljoen euro. Pijnlijk voor een partij die het anders altijd heeft over de geldtransfers naar Wallonië.

(De Morgen, 9-10-2019)

NOG MAAR EENS OVER DE ACHTERUITGANG VAN KLEINE BEESTJES

Recent verscheen nog maar eens een uitgebreid artikel over de achteruitgang van arthropoden, de kleine beestjes zoals insecten, spinnen, … In drie streken in Duitsland werden 150 sites in graslanden en 140 bossites gevolgd tussen 2008 en 2017. In graslanden ging de biomassa (totaal gewicht) achteruit met 67%, het aantal beestjes met 78% en de soortenrijkdom met 34%, daarbij werden vooral de zeldzamere soorten getroffen. Belangrijkste oorzaak is de landbouw in het omliggende landschap. In bossen verminderde de biomassa met 41% en het aantal soorten met 36%. Om de achteruitgang te stoppen pleiten de auteurs voor veranderingen op landschap- en streekniveau.

Je kunt het artikel raadplegen door de zoektermen Nature en Seibold in te tikken.

Ondertussen eisen meer dan 2500 Europese wetenschappers een hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). In een open brief aan het Europees Parlement leggen ze nogmaals de link tussen landbouwintensivering en verlies aan biodiversiteit. Het verdwijnen van hagen, bomen en weides, pesticidengebruik en toegenomen drainage fungeren als triggers. Het GLB is cruciaal om de biodiversiteitcrisis en de klimaatverandering het hoofd te bieden, maar moet daarvoor substantieel veranderen. Bijvoorbeeld door kleinere landbouwbedrijven die duurzaam werken en ecosysteemdiensten verstrekken meer te steunen. *(De Morgen, 5-11-2019)*

ER ZIT EEN HAAR IN DE NESTKAST

Niet bestrijdingsmiddelen tegen de buxusmot, maar geneesmiddelen voor huisdieren zouden de oorzaak kunnen zijn van de sterfte onder mezen. Nederlands onderzoek wijst concreet naar resten van middelen tegen vlooien en teken als boosdoener. Het lijkt of de vlooien- en tekenbandjes die we onze katten en honden aandoen niet onschuldig zijn. Ze bevatten insecticiden die op de haren van huisdieren terechtkomen. Mensen borstelen hun dieren met goede bedoelingen. De plukken haar komen in de tuin terecht. Voor mezen blijkt dit uitstekend nestmateriaal te zijn. De insecticiden komen in aanraking met de jonge vogels. Kieper volgende keer het haar van je huisdier bij het Klein Gevaarlijk Afval … Bovendien blijkt volgens de Europese wetgeving dat je je kat eigenlijk niet zo maar mag buiten laten!

Het toeval wil dat net in december 20019 de allereerste vondst van een roodkeelnachtegaal in België (4-12, provincie Namen) gebeurde door een kat, twitchers moeten misschien katten africhten …

(VRT, 12-11-2019, De Morgen, 28-11-2019)

BLOEDSOJA

De Braziliaanse Célia Xakriabá trekt door Europa om aandacht te vragen voor de vervolging van haar volk: de indigenas, of oorspronkelijke bewoners van Brazilië. Hun grondgebied staat onder druk door de bosbranden. Hun leiders die de ontginning van het bos proberen tegen te houden worden vermoord. Europese leiders én burgers kunnen daar iets tegen doen, zegt Xakriabá. Want de Amazone redden is de planeet redden.

Consumeer minder en eet meer voedsel uit je eigen streek," vraagt Célia Xakriabá. "Hoe meer we consumeren, hoe meer landbouwgrond er nodig is. En België gebruikt nu al 4 miljoen hectaren in Brazilië. De soja die hier aankomt, is gedrenkt in inheems bloed."

(VRT, 5-11-2019)

Voor achtergrondinformatie: https://www.polarproject.be/ontbossing-brazilie

WREED ACCIDENT

In Heusden-Zolder werden bij een aanrijding met een auto in één klap 17 everzwijnen – van een groep van 40 – gedood.

(De Morgen, 17-10-2019)

DOOD DOOR ELEKTROCUTIE

De stad Lier gaat de Japanse duizendknoop, een agressieve en hardnekkige exotische plant, via elektrocutie bestrijden: 4 000 volt door de stengels jagen. Als je de plant onder een bepaald voltage zet, dan ga je de eiwitten in de plant koken, waardoor ze wordt uitgeput. Als je de 'behandeling' een paar keer herhaalt, zou de plant afsterven.

(Vilt, Nieuwsbrief, 8-11-2019)

EXOTENNIEUWS 1: DE AZIATISCHE HOORNAAR

In de Bourgondiëstraat (Oudenaarde) werd in een tuin het eerste Oudenaardse nest van de Aziatische hoornaar onschadelijk gemaakt. Het eerste nest dat werd gevonden weliswaar, want meer dan waarschijnlijk zijn er nog meer.

Aziatische hoornaars kiezen vaak een hoge plek om te nesten omdat ze van daaruit gemakkelijk alle richtingen kunnen uitvliegen. Het ging om een secundair nest. Dat wil zeggen dat er verschillende koninginnen inzitten die nog moeten uitvliegen om zelf een eigen primair nest te bouwen.

Een kaart met alle waarnemingen van de Aziatische hoornaar vind je op https://www.vespawatch.be/

(Het Nieuwsblad, 9-11-2019)

EXOTENNIEUWS 2: DE TIJGERMUG

Ook in 2019 hebben onderzoekers tijgermuggen, eitjes en larven aangetroffen op verschillende plaatsen in België. Vondsten op drie snelwegparkings in Namen, Luik en Marke bevestigen de bevinding dat het dier vanuit Duitsland en Frankrijk via autosnelwegen ons land bereikt. Ook in een Oost-Vlaams tuincentrum dat 'lucky bamboe' – een soort kamerplant – importeert, werden tijgermuggen aangetroffen.

De tijgermug is uiterst invasief, past zich gemakkelijk aan haar omgeving aan en kan virussen overdragen. In Frankrijk werden in oktober 2019 drie inheemse gevallen van zika vastgesteld. Het is de eerste keer dat het virus in Europa wordt overgedragen door muggen.

(MO, flits 29-11-2019)

KLEIN IS NIET ALTIJD FIJN

Eén van de bijzondere effecten van de klimaatopwarming is dat organismen kleiner worden. Bij hogere temperaturen verloopt de stofwisseling sneller waardoor planten en dieren zich sneller ontwikkelen maar kleiner blijven. Dat uit zich vooral bij waterdieren. Een andere wetmatigheid is dat kleinere dieren gevoeliger zijn voor blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen. Eigenlijk is dit pure wiskunde: kleinere dieren hebben relatief een groter contactoppervlak in verhouding tot hun volume. Een stof die voor grotere zoogdieren matig tot weinig giftig is, kan voor insecten en kleine vissen al in een zeer lage dosis dodelijk zijn, ook al gaat het om exact dezelfde stof. Onderzoek in Leuven toonde effectief aan dat de sterfte onder waterjuffers bij hogere temperaturen groter is.

Voor vele soorten zijn hogere temperaturen op zich al een probleem. Het wordt pas echt dramatisch als ze ook nog moeten vechten tegen andere vormen van stress, zoals blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen. Bovendien gedijen pestsoorten en parasieten beter bij hogere temperaturen en mildere winters, dus men verwacht ook dat er meer bestrijdingsmiddelen zullen ingezet worden.

(Vilt Nieuwsbrief, 2-10-2019)

STEDEN LATEN ER WEER GRAS OVER GROEIEN

Na Aalst is Kortrijk de tweede stad die het Byebye-grass-charter ondertekent. Minder maaien, meer laten groeien, dat is het idee.

Het principe van het charter is simpel: maai minder en geef de bloemen een kans om te groeien, zodat ze ook meer insecten kunnen aantrekken. In eerste instantie gaat het om de publieke grond, maar de steden willen ook particulieren vragen om een beetje verwildering toe te staan. Aalst heeft ondertussen al een klik gemaakt als het op maaibeleid aankomt: anders dan in de meeste parken, waar bloemenperken, grasvlakten en bomen elkaar afwisselen, heeft men er hooilanden gecreëerd.

Kortrijk gaat een tuincoach in het leven roepen. Die moet zijn laarzen aantrekken en met de mensen in hun tuin gaan wandelen om te tonen wat ze kunnen veranderen.

(De Morgen, 12-09-2019)

MINDER VEE, GOED VOOR ELK ...

De boeren lieten zich de laatste weken niet onbetuigd en kwamen in Nederland, Duitsland en Frankrijk op straat, onder andere om te protesteren tegen de milieumaatregelen die ze opgelegd krijgen, onder andere om de stikstofuitstoot te beperken. ,

Ook Vlaanderen wil met de Programmatorische Aanpak Stikstof (PAS) de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden terugdringen. Toen in 2015 duidelijk werd welke impact deze aanpak had voor de Vlaamse landbouw, met de indeling in rode, oranje en groene bedrijven, kwamen ook in ons land honderden tractoren op straat.

Een studie van het Instituut voor Natuur en Bos (INBO) stelt dat de stikstofneerslag in Natura 2000-gebieden gemiddeld met 38 procent moet dalen. Dat zou betekenen dat zelfs als de volledige Vlaamse landbouwsector verdwijnt, we er nog niet komen. Want die is volgens diezelfde studie maar verantwoordelijk voor 29,5 procent van de depositie in de

Natura 2000-gebieden. De grootste bron van stikstofneerslag blijkt het buitenland te zijn: 55 procent van de neergedaalde stikstof in deze afgebakende natuurzones blijkt van buitenlandse bronnen afkomstig te zijn. Maar tegelijk is ook Vlaanderen een netto-stikstofexporteur, we exporteren 2,9 keer zoveel stikstofoxiden dan we importeren.

In Nederland wordt gepleit voor een drastische afbouw van de veestapel ook bij ons opperde professor emeritus Keulemans dat een inkrimping van de Vlaamse veestapel met 30 procent 255 000 hectare grond vrijmaakt (132 000 hectare elders in de wereld en 123 000 hectare in Vlaanderen). Hij pleit ervoor die oppervlakte om te zetten in bos of natuurgebied.

Hoe de landbouw denkt over dieren bleek uit de reactie van boerenbondvoorzitter Sonja De Becker die de runderen vergeleek met auto's: "Vergelijk het met de auto-industrie. Daar wordt toch niet gevraagd dat er minder auto's worden gebouwd, maar wel dat de nieuwe auto's minder uitstoten.", ons vee als machientjes ... In De Afspraak op Canvas liet Vlaams minister van landbouw Crevits weten niet van plan te zijn onze veestapel af te bouwen.

(Vilt Nieuwsbrief, 30-10-2019)

STUDIEDAG OVER KLIMAAT EN NATUUR

Dat het klimaat in sneltempo verandert, is ondertussen voor iedereen duidelijk. Niet alleen de mens ondervindt daar stilaan de minder aangename gevolgen van, ook de natuur (in de breedste zin van het woord) heeft het niet altijd even gemakkelijk om hiermee om te gaan. Op de studiedag van 17 maart 2020 in Brussel stellen enkele INBO-onderzoekers hun onderzoek rond dit thema voor, samen met vooraanstaande onderzoekers van universiteiten en andere wetenschappelijke instellingen. Een niet te missen dag voor wie wil bij blijven over het onderzoek naar de effecten van klimaatwijziging op onze biodiversiteit.

Info op https://www.inbo.be/nl/17032020-hoe-gaat-onze-natuur-om-met-klimaatwijziging-nb-11-19

LULPOOLEN ...

December 2019 leerde ons weer een nieuw woord. Zoals het een Vlaams gezinde partij uiteraard past vond Zuhal Demir, NVA, het oer-Nederlands woord *planepoolen* uit, samen het vliegtuig nemen (Radio 1, De Ochtend, 3-12-2019). Dit om te verhullen dat ze niet de moeite nam om een alternatief te zoeken voor de verplaatsing naar de klimaattop (!) in Madrid om daar te vertellen dat Vlaanderen zijn engagementen niet zal nakomen.

Het woord *lulpoolen*, het zich er gezamenlijk uitlullen, zal wel niet politiek correct zijn zeker?

BIO SHOP

De Zonnebloem

Al meer dan 35 jaar vind je bij ons alles voor een gezonde levenswijze

Het grootste gamma biologische voeding in de streek,
massa's alternatieve en fair trade geschenkartikelen

Steeds 10 % korting voor NP-leden op het ruimste aanbod natuurstudieboeken

Kom eens gezellig snuisteren in de Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde
Tel. 055/31.64.30 e-mail: oudenaarde@bioshop.be www.bioshop.be

Boekbespreking

door Dirk Criel

Boussauw, Johan (2019). ***Raven en kraaien, ekster en gaaien*****. Bitbook.be, Brussel alsook verkrijgbaar bij de auteur boussauwjohan@gmail.com, 182 blz., 25 euro, ISBN: 9789082985672**

Met deze natuurhistorie is Johan niet aan zijn proefstuk toe. Al eerder beschreef hij '*Vogels in volksgeloof, magie en mythologie*' en '*De wonderlycke historie van kikkers, padden en salamanders*'. Het boek is een vervolg op een reeks compilaties van teksten en feiten die uit geschreven bronnen voortkomen die sedert de oudheid aan opeenvolgende generaties zijn overgeleverd. Ditmaal gaat zijn boek over de kraaiachtigen: raaf, zwarte kraai, bonte kraai, roek, kauw, ekster en gaai. In veel oude verhalen worden deze soorten op één hoop gegooid waardoor het niet altijd duidelijk is welke soort wordt bedoeld; maar dat maakt er de verhalen niet minder "wonderlycke" op. Ook nu nog worden vooral raaf, kraai, roek en kauw met elkaar verward. Allicht daardoor worden deze 'zwarte vogels' in het boek op één hoop gegooid terwijl ekster en gaai een eigen hoofdstuk krijgen.

Het boek is doorspekt van (half)ware en vermeende feiten en veronderstellingen die uit volksgeloof, oude wetenschap, mythen en legenden stammen. Ze worden in dit boek op een boeiende wijze verhaald. Ze worden afgewisseld met weetjes uit de moderne wetenschap en dat levert een vlot leesbaar en verrassend boekje op. Blijf evenwel bij de pinken want de grens tussen waarheid en fantasie is flinterdun en door de afwisseling van beide vaak verwarrend. Dat is dan ook de belangrijkste kritiek op dit werk: het is niet altijd en overal duidelijk welke feiten uit oude vertellingen en geschriften stammen en welke in deze tijd als betrouwbaar worden aanzien. De oude bronnen worden vermeld maar de wetenschappelijke referenties die sommige feiten weerleggen, ontbreken jammer genoeg.

Zelf ben ik grote fan van oude, welgemeende maar vaak fantasierijke dierenverhalen, omdat fantasie en waarheid soms dicht bij elkaar liggen. Vooral de kraaienfamilie heeft voor ons tal van ongelooflijke verhalen voortgebracht. Met zijn boek opent Johan de poorten tot een vogelgroep met onnoembare fascinerende en merkwaardige gedragingen. Door een veelzijdige benadering met tal van invalshoeken – van bijgeloof tot weerkunde – gaat dit boek niet vervelen en is het een bron van weetjes voor wie wil voortvertellen.

---

door Walter Belis

Wijnhoven H., 2019. ***De Turkse tortel*****, Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen, 206 blz., ISBN 978 90 450 4036 3, € 22,99.**

De Turkse tortel is een kleine, slanke grijze duif met een opvallend zwart nekbandje. Ze staat bekend voor haar enorme expansie in Europa in de 20ste eeuw. In enkele decennia heeft ze het volledige continent veroverd. De eerste exemplaren werden in het begin van de jaren 1950 in onze contreien opgemerkt en vanaf toen ging het bijzonder snel. Elk jaar werd bijna een verdubbeling van de populatie vastgesteld. De Turkse tortel veroverde ook Engeland en in de Verenigde Staten en Canada wordt de soort weldra verwacht. De dieren komen bij ons nu vooral voor in tuinen en zijn opvallend mak, wat ze ook kwetsbaar maakt. Ze leven van zaden en bessen en komen in het voorjaar en zomer vooral in koppeltjes voor. Hay Wijnhoven schreef in 2017 reeds een prachtige monografie over de merel. Ditmaal steelt de Turkse tortel de show. In deze monografie gaat hij dieper in op de leefgewoonten van deze sierlijke tuinbezoeker.

Landschapsbeleving in de Vlaamse Ardennen

De afgelopen maanden werden op verschillende plaatsen in de Vlaamse Ardennen voorwerpen geplaatst die de wandelaar attent maken op bijzondere landschapsaspecten. Het opzet kadert in een landschapsproject dat voor het geheel van de Vlaamse Ardennen is opgezet. Initiatiefnemers zijn *Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen*, *Toerisme Vlaamse Ardennen* en *Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus*. Het project werd ondersteund met middelen uit het Europees subsidiëringsprogramma voor plattelandsontwikkeling *Leader*. Voor de uitvoering konden de initiatiefnemers rekenen op de brede steun van diverse gemeenten, organisaties en (overheids)instellingen.

Eigentijdse benadering

Het project '*Landschapsbeleving in de Vlaamse Ardennen*' wil de elementen die het Vlaamse Ardennenlandschap vormen zichtbaarder, toegankelijker en aantrekkelijker maken. Dat gebeurt door de installatie van diverse voorzieningen die de gebiedsbezoekers langsheen de talrijke natuurlijke en landschappelijke bezienswaardigheden (be)geleiden en hen wijzen op opmerkelijke landschapsstructuren en -elementen. Dit gebeurt op een informatieve en vooral belevingsvolle manier. Waar mogelijk is ingespeeld op reeds aanwezige landschapselementen en zichten en in alle gevallen is gebruik gemaakt van natuurlijke materialen en vormen.

De projectresultaten in één oogopslag.

Aan het project ging een ruime inventarisatie vooraf door tientallen vrijwilligers van Natuurpunt en andere verenigingen, waarin de elementen die de streek van de Vlaamse Ardennen typeren in kaart zijn gebracht. Hieruit werden veertien thema's gefilterd. Op basis van deze thema's werden vervolgens achttien deelgebieden – clusters – afgebakend die illustratief zijn om één of meerdere streekthema's te evoceren. Enkele werden verder uitgewerkt tot een inhoudelijk en vormelijk samenhangend geheel van belevingselementen.

Zeven bijzondere plekken

Omdat de middelen beperkt en de ideeën oneindig waren, moesten keuzes worden gemaakt zowel in de plaatsen van uitvoering als in de thema's en de manier van uitvoering. Uit het geheel van achttien deelgebieden werden uiteindelijk zeven clusters weerhouden, die hierna kort besproken worden.

Zingemse meersen

De Zingemse meersen liggen temidden de Scheldevallei en aan de voet van de Vlaamse Ardennen. Kenmerkend voor dit cultuurlandschap zijn de vele knotbomen en wilgenbosjes en -struwelen, vaak restanten van grotendeels verdwenen wilgenaanplantingen – wijmeniers – waarvan de wissen werden gebruikt voor het vlechten van manden.

Met de opwaardering van een salicetum of wilgencollectie en de aanplanting van tientallen soorten en variëteiten bindwilgen wordt het verleden opgerakeld en een oud ambacht

geëerd. Verschillende thematische wilgenaanplantingen tonen de verscheidenheid aan kleuren, bloeiwijzen, eigenschappen en groeivormen en maken duidelijk dat er tal van hybriden bestaan. De vlechtkunst kreeg er nieuwe toepassingen onder de vorm van broedkorven, vlechtheggen en wiglo's. Daarnaast is er aandacht voor de biodiversiteit die knotbomen met zich meebrengen en de unieke vormen en eigenschappen die ze vertonen. Habitatbomen en zitbomen wisselen af met boomopstellingen die tot korte verpozingen uitnodigen en aandacht geven aan enkele unieke exemplaren en bijzondere boomeigenschappen.

Panoramaroute Kluisbergen

De Panoramaroute is een bestaand wandelcircuit dat op zich al heel wat te bieden heeft. Om de beleving van het reliëf te versterken werden her en der diverse kleurige hoogtepalen opgesteld waarvan verschillende hoogtepunten kunnen afgelezen worden. De kleuren herhalen zich op tal van plekken en komen overeen met specifieke reliëflijnen. Erg tastbaar wordt het hellinggevoel op de ligbanken aan de Rampe en de ligpaal bovenaan de Patersberg.

In het Beiaardbos worden de grillige topografische hoogtelijnen door houtkanten pas echt zichtbaar. In het voorjaar en de zomer bloeien ze elk om beurt overeenkomstig de levende legende aan de Lamontstraat. Vergeet ook niet om de boomhoogte-leespaal in het Hotondbos te bezoeken.

Zwalmvallei – Zwalmbeek

Het spreekt voor zich dat langsheen de Zwalm het molenleven vooraan staat. Daarbij is dankbaar gebruik gemaakt van de vele watermolens langsheen de rivier. Aan de afwerking wordt nog gesleuteld maar je kan alvast op zoek gaan naar één van de drie ijsvogelgedaanten (ijsvogelduik, ijsvogelnestdoorsnede en ijsvogelvlucht) nabij de Zwalmmolen of naar de habitatplekken van de grote gele kwikstaart bij de Bostmolen of je determinatiekennis testen aan de kwikstaartenmuur aan de Boembekemolen. Later hopen we nog in het molenarboretum aandacht te kunnen schenken aan de grote verscheidenheid aan molenhout dat in de molens is verwerkt.

Everbeekse bossen

De Everbeekse bossen vormen de geschikte plek om door te bomen over bronbeken en -bossen. Aan Pevenage is een heuse belevingsplek ingericht met een avontuurlijke lig- en zitbank uit verschillende houtsoorten onder een pompeuze knotlinde. Aansluitend vind je er een sneukelhaag en een belevingsplatform in de oever van een ravijnbeek dat je letterlijk laat voelen hoe diep sommige beken zich in het landschap hebben uitgesneden.

Op het kerkplein van Everbeek-Boven kan je niet omheen de uit een boomstam gesculpteerde vuursalamander waarvan de soortvariatie aan het brugje over de Terkleppebeek in het Hayesbos wordt geïllustreerd.

Kouters Wannegem-Lede

Dat het agrarisch landschap nog heel wat te bieden heeft, merk je op de kouters van Wannegem-Lede en de aansluitende Rooigembeekvallei. De verscheidenheid aan akkerzangvogels is er figuurlijk afleesbaar op een palengrafiek aan Het Leeghoek. Amper enkele honderden meters verder vind je de zwiepende leeuwerik: een fluisterpaal waar men de veldleeuwerik kan horen én zien en tegelijk met de hulp van een smartphone tal van wijsheden over deze veldvogel opdoet of luistert naar een gedicht, lied, zegswijze, weerspreuk of spreekwoord over deze tot de verbeelding sprekende vogel.

In Mullem vind je langs het wandelpad, dat van de N60 naar het dorp loopt, een tiental experimentele biodiversiteitspalen die tonen dat insecten

Zes thema's verspreid over zeven clusters zijn reeds gerealiseerd.

graag gebruik maken van rasterpalen.

Geologische kerken

Deze cluster is een buitenbeentje want het bestaat uit verschillende installaties die verspreid liggen over verschillende kerkpleinen, meer bepaald in Denderwindeke, Opbrakel, Elst en Sint-Goriks-Oudenhove; later volgt ook Leeuwergem. Op elke plek is een geologische zitbank opgesteld die de belangrijkste gesteenten van de Vlaamse Ardennen toont en benoemt. Daarnaast is, naargelang de plek, een extra attractie-element toegevoegd dat enkele geologische bijzonderheden onthult, zoals de verscheidenheid aan gesteenten en fossielen in de kerkmuren, de veelheid aan kasseisoorten in onze kasseiwegen en de bijzondere geur van blauwe hardsteen.

IJzerzandsteen Muziekbos

Aanvullend op het voormelde geologische verhaal komt in het Muziekbos de ijzerzandsteengroeve in beeld. Ernaast is een reliëfplattegrond van de Vlaamse Ardennen in cortenstaal opgesteld die een overzicht geeft van onze belangrijkste Vlaamse getuigenheuvels. Een tweede plattegrond volgt later op een andere plek. De opstelling vormt een goede aanvulling op de nabijgelegen Geuzentoren die geheel in ijzerzandsteen is opgetrokken.

Ruimte voor eigen invulling

Er is bewust voor gekozen om geen informatieborden bij de voorzieningen te plaatsen om ruimte te laten voor diverse gebruiksvormen en verhaallijnen. Mocht het de bezoeker evenwel aan inspiratie en fantasie ontbreken dan kan die met behulp van een smartphone een QR-code scannen die alsnog uitleg verschaft. Dezelfde informatie is ook terug te vinden op de projectwebsite www.landschapsbeleving.be waarop, naast een projecttoelichting, eveneens een kaart terug te vinden is met de locatie van alle belevingselementen. Verder kan je er je eigen belevingsplekje ingeven.

De initiatiefnemers hopen op een verdere opvolging van het project.

De initiatiefnemers hopen nu op een verdere opvolging van het project door andere personen, gemeenten en organisaties. Er zijn immers nog tal van ideeën die geen uitvoering kregen en een aantal voorzieningen kunnen ook elders toepassing krijgen. Je kan je laten inspireren door het lezen van de uitvoerige projectbrochure waarin zowel de gerealiseerde projecten als enkele bijkomende realisatiemogelijkheden worden voorgesteld. Hiervan bestaat zowel een analoge als een digitale versie. Voor meer informatie kan je terecht bij Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*, bij Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen of Toerisme Vlaamse Ardennen.

Dirk Criel

Opgelet, nieuwe profeten

We hadden het in vorige Meander al over de filosoof Maarten Baudry. Samen met een paar gelijkgezinden heeft hij nu een 'Bende van de Vooruitgang' opgericht, een genootschap dat een tegengewicht wil vormen tegen het "doemdenken" van deze tijd. Hun manifest verscheen in De Morgen van 9-11-2019. Volgens deze optimisten (tot in de kist?) is er geen vuiltje aan de lucht en leven we nu in een "luilekkerland, het beste tijdperk ooit ..."

Deze groep ergert zich aan de overdaad aan slecht nieuws waardoor we het positieve niet meer zien maar net hun blinde geloof in wetenschap en vooruitgang zijn gevaarlijk want volgens hen is er "een geheimzinnige kracht die de mensheid opwaarts stuwt, en die garandeert (!) dat het verhaaltje goed afloopt."

De groep is niet alleen blind voor het feit dat de vooruitgang die geboekt werd gepaard gaat met een enorme natuurschade, erger nog, ze beweren dat "de natuur weer herleeft in de rijkste landen". Ze hebben dus blijkbaar geen weet van het massaal verlies aan biodiversiteit, het probleem van de stikstof, mestoverschotten, slinkende watervoorraden en andere milieuproblemen zoals plastics ... Als enige oplossing voor milieuproblemen zien ze enkel "de weg voorwaarts is méér economische groei en welvaart, niet minder".

Ook de klimaatverandering roept om technische oplossingen: van opvang van koolstof, meer kerncentrales, hogere dijken tot zelfs het eventjes besproeien van de stratosfeer (die zit op meer dan 10 kilometer hoogte!) met krijtpoeder, de mens als een losgeslagen leerling-tovenaar. Wat die kerncentrales betreft: de commissie voor Nucleaire voorzieningen waarschuwt er voor dat het wel eens de burger zou kunnen zijn die opdraait voor de ontmanteling, een som die in de miljarden loopt (De Morgen, 13-11-2019). Ondertussen overspoelt Exxon ons met paginagrote advertenties om aan te tonen dat niet alleen planten CO2 uit de lucht halen maar dat zij dat ook zullen kunnen. De onderliggende boodschap is simpel: maak je geen zorgen over de klimaatontwrichting (die wij voor een groot stuk mee veroorzaakt hebben) want wij investeren vanaf nu mee in technologieën die het allemaal zullen oplossen. Hetzelfde Exxon is één van de multinationals die van de Vlaamse regering in 2020 93 miljoen 'klimaatsteun' krijgen. Dat is drie keer meer dan in 2019 en moet hen paaien om in België te blijven (vervuilen). (De Morgen, 18-11-2019)

Één van de grootste tegenstellingen in hun eigen betoog is de stelling dat "wij zijn vandaag de heersers over de natuur geworden. Voor het eerst in de geschiedenis van het leven ontstond een soort – de onze – die zich het lot van andere soorten kan aantrekken". Hoezeer wij begaan zijn met dat lot van de andere soorten blijkt uit het feit dat geologen en historici onze tijd, het Antropoceen, bestempelen als de zesde grote uitstervingsgolf! Dat blijkt ook uit de manier waarop wij de dieren die ons vlees leveren kweken.

Wij zijn de eerste soort die andere soorten uitroeit. Dat dit genootschap niet overloopt van bescheidenheid blijkt uit hun opmerking dat "we klimmen op de zetel van de schepper". Baudry is in Gent de opvolger van professor Vermeersch die zich bij het lezen van deze onzin ongetwijfeld omkeert in zijn graf.

Onze Vlaamse regering zal het echter muziek in de oren klinken. Door het afvoeren van de CO_2–taks, de kilometerheffing en de ronduit lauwe klimaatambities noemt econoom (!) Paul De Grauwe deze regering ronduit klimaatonkenners. (De Morgen, 12-11-2019).

Rik Desmet

Dierenartsenpraktijk 'Blauwesteen'
Dierenartsen
De Pourcq Bernard en Moreaux Philippe
Blauwesteen 43 te 9600 Ronse
www.dierenartsinronse.be
T. 055 21 38 19
uit sympathie

BOOMKWEKERIJ DE BOCK
Boomkwekerij DE BOCK
Wij zijn specialisten in
Sierheesters, Rozen, Bamboes, Vaste planten, Coniferen, Sierbomen, Haagplanten, Fruitbomen
Pelikaanstraat 89, 9700 Oudenaarde - Nederename
Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

MEANDER #1
jaargang 18 | jan-feb-mrt 2020
afgiftekantoor Gent X - erkenning P203773
driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Vlaamse Ardennendag
zondag 19 april 2020

Als vanouds organiseert *Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus* een **Vlaamse Ardennendag**. Het wordt opnieuw een ontmoetingsmoment voor iedereen die de natuur en het landschap van de Vlaamse Ardennen een warm hart toedraagt en de streek wil ontdekken. Er zijn voor- en namiddagexcursies doorheen 15-20 bos- en natuurgebieden.

Reserveer alvast **19 april 2020** in jouw agenda. Meer informatie vind je op onze website **www.natuurpuntvlaamseardennenplus.be/vlaamseardennendag_2020.html**

40 jaar Natuurpunt en JNM werking
in de Zwalmvallei

1978 Wielewaal Jongeren, sinds 1983 JNM Zottegem • 1979 eerste natuurreservaat (Vossenhol)
1980 Wielewaal, sinds 2002 Natuurpunt Zwalmvallei • 1982 JNM Piep- en Ini-werking
1984 - 1988 Milieuhuis te Zottegem • 2014 opening Natuurpunthuis Boembekemolen

Feestprogramma
26 april 2020 - Boembekemolen

11u-13u
Historische terugblik / Receptie & broodjesmaaltijd
Muzikale omlijsting

14u-17u
Wandeling o.l.v. Natuurpunt
- Cultuurhistorische wandeling Mijnwerkerspad-Boembekemolen
- Verkenning natuurgebied Middenloop Zwalm
- Voorjaarsaspect in bos en weiland

Piep en ini-activiteit o.l.v. Jeugdbond voor Natuur en Milieu (JNM)
- Jnm Piep – activiteit: 14u-16u30
  Wanted: Eddy de Eikelmuis, ga je mee op zoek?
  Open voor alle 7-12jarigen
  Jnm INI - activiteit: 17u-19u
  Langs "Rivierdonderpaden" op zoek naar de geheimen van JNM en Natuurpunt Zottegem
  Open voor alle 12-15 jarigen

17u- ...
Gemeenschappelijke warme maaltijd
Muzikaal optreden en feest, 18u30
Met Bloom on the rocks (pubsongs)

Doorlopend Snuistertafels 40 jaar lokale werking JNM en Natuurpunt (foto's, tijdschrift, affiches ...)

vu. A. Benoot - Y. Moerman, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, T 09 386 38 95